

SU LIETUVOS ATSTOVU STASIU LOZORAIČIU

Po kelionės per dykumą

Antanas Dundzila

1991 rugsėjo 4 d., kai apie 40 valstybių jau buvo pripažinusios Lietuvos nepriklausomybę, Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtone dar nuolat skambėjo telefonai ir ištisą dieną bei naktį Lietuvos Atstovas tebebuvo užsiėmęs Lietuvos reikalais. Tokio darbymečio aplinkoje p. Stasys Lozoraitis vis dėl to buvo malonus paskirti valandą laiko DIRVOS bendradarbiui. DIRVA tai laiko didele privilegija ir Lietuvos Atstovui dėkoja.

Dabartinės Lietuvos padėties vertinimas

P. Stasio Lozoraičio žodžiais, sovietų pučo metu įvyko nepaprastas stebuklas. Juk tik prieš kelias savaites dar bijojome Lietuvoje skerdynių...

Pučas yra lygintinas su votimi, kuri sprogo ir tada liga atslūgsta. Pučo pirmą dieną, (VIII-19) pirmadienio ryte, p. S. Lozoraitis kalbėjo telefonu su Prezidentu Landsbergiu, kuris manė, kad reikalai pasisuks Lietuvos naudai. Iš pat pradžių buvo aišku, kad pučas buvo suorganizuotas blogai, nes, pvz., telefoniniai ryšiai, susisiekimo priemonės tiek Pabaltijo kraštuose tiek Sovietų Sąjungoje tebeveikė.

Pasipriešinimas pučui išvirto į kovą už demokratiją, o Lietuva šioje srityje pirmaavo. Laikytina, kad liepos

pabaigoje Lietuvos vyriausybės pasirašyta sutartis su Rusijos Prezidentu B. Jeltsinu Lietuvai daug padėjo. Ta sutartis – didelis Lietuvos laimėjimas. Maloniai daug ką nustebino, kad pučui nepavykus, Europos valstybės tuoj pat pradėjo skelbti mūsų nepriklausomybės pripažinimą.

Mūsų pasikalbėjimo su p. S. Lozoraičiu dieną, bepo sėdžiaujantis sovietų deputatų suvažiavimas dar buvo nepasisakęs Pabaltijo kraštų nepriklausomybės reikalu. Čia p. S. Lozoraitis pastebėjo, kad iš Sovietų Sąjungos Lietuva visų pirma tikisi gerų santykių. Gi sovietų juridinio pobūdžio nutarimai mums dabar nėra svarbūs – nes laukiame jų politinio sprendimo, kurį numatyti jau nebe sunku.

Rūpimi reikalai

Iš Lietuvos taško žiūrint, mums būtinai reikia nusikrauti saitus su buvusią Sovietų Sąjungą. Lietuvai pašaliečių keliama klausimai "kaip jūs gyvensite?" nėra logiški. Į juos reaguojant, reikia pabrėžti, kad niekas neklausia belgų, kaip jie gyvena ir kiek jie moka už žibalą. Mes sovietų žibalą "pigiai" pirkdavome beveikiais rubliais, tačiau kitu būdu (pvz., išvežamais gaminiiais) už tą patį žibalą brangiai užsimokėdavome. Dabar svarbu Lietuvos ekonomiją pasukti į Vakarus. Ga-

Kiek pavėluotai gavome platesnį pranešimą apie mūsų Atstovo priėmimą Baltuose Rūmuose. Jį spaudiname 9 psl.

Nauja šviesa šviečia Nepriklausomybės paminklas, antrą kartą Kaune atstatytas, kad laisvės statula ilgai saugotų ne tik Kauną, bet visą Lietuvą ir bet kur gyvenančius lietuvius.

vę Vakarų valiutos, galėsime pigiai ar nepigiai pirkti kad ir sovietinį žibalą.

Savaime aišku, kad ekonominiai klausimai yra labai sudėtingi, tačiau jie nėra (Nukelta į 6 psl.)

KREMLIAUS VIEŠPATAVIMO GALAS

Antanas Butkus

Septynių dešimtmečius trukęs Kremliaus valdymas staiga sužlugo, kai Kongreso deputatai po 3-jų dienų karštų diskusijų paskelbė pereinamąjį periodą į naują suverenę konfederaciją. Nauja suverenių laisvanoriškų respublikų sąjunga kuriama ant nepriklausomybės ir teritorinio integralumo pagrindo su demokratijos ir žmogaus teisių apsauga. Persitvarkymo laikotarpyje prez. Gorbačioviui paliekama užsienio politika ir atominių ginklų kontrolė. Pagaliau sovietų kongresas turėjo nusilenkti prieš realybę, pripažinti, kad Sąjunga nebesulaikoma yra ir pasiduoti Gorbačiovo ultimatumui-užleisti valdžią naujai vyriausybei, kurią kontroliuos Sąjungoje pasiliekančios respublikos. Sovietų

kongresas suteikė labai didelę galią laikinajai Valstybės Tarybai, kurią sudaro prez. Gorbačiovas ir atskitų respublikų vadovai.

Šiuo aktu sovietų deputatų kongresas pats save panaikino ir padėjo pamatus daug laisvesnei ir demokratiškesnei Sąjungai, kurioje pačios respublikos apspręs politiką ir ją diktuos centrui. Naujoji Taryba susirinks ne vėliau kaip spalio 2 d. ir sudarys naujos konstitucijos paruošimo komisiją. Pastaroji paruos prezidento rinkimus.

Prezidentas Gorbačiovas išgyveno bandytąjį įvykdyti perversmą ir galimą valdžios praradimą. Tuo jis ne teko daug galios ir vietoje egzekutyvinio prezidento jis tapo koordinuojančiu mena-

(Nukelta į 2 psl.)

1990 kovo 11 d. Lietuvos Pasiuntinybėje, gavus pranešimą apie Vilniuje paskelbtą nepriklausomybės atstatymą. Tautinė juosta apjuosta stovi p. Daniela Lozoraitienė, šalia jos Lietuvos Atstovas Stasys Lozoraitis.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **LIETUVOS AUKSČIAUSIOJ TARYBOJ** ir vyriausybė jau pradėta rūpintis, kad Lietuvai reikia krašto apsaugos ministerijos. Toks reikalingumas dar padidės, jei su sovietija prasidės derybos dėl jų kariuomenės atitraukimo. Norima, kad derybos tuoj prasidėtų ir svetima kariuomenė iš Lietuvos išeitų.

Nepriklausomybės metais Lietuvos kariuomenėje buvo 32,000 karių. Manoma, kad dabar Lietuvai užteksia 20,000 kariuomenės, kuri perims sienų apsaugą ir bus ruošiamas tik partizaniniam kariavimui, jei tokio kariavimo kada prireiks.

• **APIE MEDININKŲ ŽUDIKŲ IŠAIŠKINIMĄ** surinktos žinios tebėra miglotos. Visi, iki šiol surinkti duomenys rodo, kad buvęs iš anksto suplanuotas užpuolimas ir sargybinių išžudymas. Tai atlikę OMONO, juodųjų barečių kariui. Sovietijos vadai, net ir pats Gorbačiovas buvo pažadėję reikalą išaiškinti ir kaltininkus nubauti. Dabar apie tai nekalba ir aiškinant netalininkauja. Net ir dabar dar nepasakoma kas ištikrųjų Omono kariams vadovavo.

• **LIETUVOJE LEIDŽIAMUOSE LAIKRAŠČIUOSE IR RADIO ŽINIOSE** net užsimenama, kad vieną dieną vėl galima išgirsti apie naujus žudymo įvykius. Esą jau keliose Lietuvos vietose pasirodė pavieniai ar mažose grupuotėse įtartiniai kariai. Rugsėjo 10 d. Labanoro vietovėje pasirodė 4 ginkluoti kariniais rūbais apsirengę vyrai. Jie, nakties metu pasibeldė į vienos sodybos gyvenamąjį namą ir pasiklausė kelio nuėjo tolyn.

Turima davinų, kad dar keliose vietose juodųjų barečių yra, nenori atiduoti ginklų, reikalauja amnestijos.

• **LIETUVOS AUKSČIAUSIOJI TARYBA** pradėjo naują darbo sesiją. Apie naujus darbo planus pasisakė Tarybos pirmininkas V. Landsbergis ir ministeris pirmininkas G. Vagnorius. Iš V. Landsbergio pasisakymo aiškėja, kad jo artimiausias darbas prašyti, kad Vakarų valstybės spautų sovietiją ir pradėtų iš Lietuvos išvesti sovietinę kariuomenę. O G. Vagnorius daugiausia kalbėjo apie Lietuvos ekonomiką ir jos pritaikymą dabartinėmis, jau laisvos Lietuvos sąlygoms.

Posėdžių pradžioje pasisakyta ir dėl Baltijos kraštų ateities. Kol kas tekalbama apie ryšius, kokiuos dauguma atstovų pažįsta santykiavę su Benelukso valstybėmis.

• **LIETUVOJE LAUKIAMA** kada PRASIDĖS RIMTOS DERYBOS su sovietija išsiaiškinti visus atsiskyrimo reikalus. Jau dabar, dar tų derybų nepradėjus žinoma, kad jos bus ilgos ir sunkios. Derybų komisiją pavesta sudaryti Gorbačioviui. Jau žinoma, kad komisijoje bus Rusijos ir Baltagudijos atstovai, kaip turintys rubežius su Lietuvos respublika.

• **MASKVOJE, RUGSĖJO 10 D., PRASIDĖJO POKALBIAI**, daugiau tyrinėjantieji, kaip išspręsti sovietinės kariuomenės, esančios Baltijos kraštuose, tolimesnį likimą. Sovietiniai kariuomenės vadai gerai žino, kad Lietuva, Latvija ir Estija nori, jog svetimų kariuomenių jų kraštuose nebūtų. Kadangi posėdžiai uždari, tai tikrų žinių beveik nėra. Tik žinoma, kad sovietiniai kariuomenės vadai pasisakė, jog galutinis sprendimas turės būti padarytas abiejų kraštų oficialiuose pasitarimuose.

• **BUVO PRANEŠTA**, kad Ignalinos kontroversinė atominė jėgainė jau oficialiai įtraukta į Lietuvos respublikos sąrašus. Apie jėgainę laukiama platesnių pranešimų. Ir greičiausia jų nebus, kol neprasidės oficialūs Sovietijos ir Lietuvos delegacijų pasitarimai.

• **ANGLIJOS IR ŠVEDIJOS VYRIAUSYBIŲ** oficialūs asmenys pasisakė, kad abu kraštai, atsiskaitydami už savo piliečių turtą sovietams yra sumokėję Baltijos kraštų auksu, kuris ten buvo padėtas apsaugai. Dabar jie už tą auksą kiekvienam kraštui atatinkamai atsilyginsia.

Mūsų ekonomistai apskaičiavo, kad Lietuva, iš visų kraštų, kur auksas apsaugai buvo padėtas, gausią apie 100 milijonų dolerių. Iš karto ta suma atrodo didelė, bet žinant kiek reikės visą sugriautą ūkį atstatant, tai tik kelios geros saujos.

• **ATEINANČIA SAVAITE**, Dirvos Nr. 35 išėjimo metu, Lietuva, Latvija ir Estija, jau bus priimtos į Jungtines Tautas. Tokios žinios buvo paskelbtos, kada ir Sovietų Sąjunga (kurios ofidcialiai nebėra) ir Kinija, turinčios veto teisę, pasisakė, kad jokių trugdymų nedarysiančios. Taigi Baltijos kraštai, tik dar nežinia kokia eile, Jungtinėse Tautose turės savo numerius. Gausim pilną narystę, nes Saugumo Tarybą jau teigiama pasisakė už trijų Baltijos kraštų priėmimą.

• **ELTA PRANEŠĖ**, kad VLIKo delegacija: pirm. dr. K. Bobelis, vicepirm. dr. A. Budreckis, P. Narutis ir J. Bobelis buvo išvykę į Maskvą dalyvauti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje. Dienotvarkėje buvo įtrauktas ir Pabaltijos valstybių klausimas. Konferencijoje dalyvauti jau niekas nedraudė.

VLIKas lapkričio 22-24 dienomis Chicagoje rengia, greičiausia, paskutinį Amerikoje suvažiavimą, nes ateinantį pavasarį nori Lietuvoje surengti atsisveikinimą, Lietuvos vyriausybei atiduoti turimą kapitalą, dokumentus ir kt. Apie tai parašysim plačiau, kada gausim oficialų pranešimą.

Nepriklausomybės pripažinimo šventėje giedant Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnus. Iš kairės: Vladas Plečkaitis, V. Žilionytė-Leger, K. Steponavičius, prel. A. Goldikovskis, A. Rukšėnas ir klebonas G. Kijauskas, S.J. V. Bacevičiaus nuotr.

KREMLIAUS VIEŠPATAVIMO GALAS

Antanas Butkus

(Atkelta iš 1 psl.)

geriu... Tačiau reikia nepamiršti, kad pats jo išlikimo faktas ir jo didelė patirtis vidaus ir užsienio politikoje bei išpuodinga ir labai efektyvi laikysena šiame Kongrese rodo, kad jis dar gali tapti labai svarbiu faktorium naujoje Taryboje. Kadangi naują Sąjungą sudarančių respublikų vadovai turi daug rūpesčių savose valstybėse, Gorbačiovas dėl to greičiausiai bus lemiamas faktorius išsirūpinti užsienio finansinę pagalbą.

Toks naujosios Sovietų Sąjungos vidinis susitvarkymas nėra tikroji valdžia - greičiau tai tik desperatiškas bandymas sukurti pasipriešinimo mechanizmą - centrą pavojui kontroliuoti. Pavojus padidėjo dėl gresiamo chaoso ir naujai kylančių etninių riūsių dėl nepasisekusio pučo. Sparčiai žluganti ekonomija grėsia ir kariuomenės sukilimu.

Naujieji valdžios įstatymai neapibrėžė nei darbo apimtį, nei funkcijų ar procedūrų, palikdami tai naujai Tarybai bei atskirų respublikų vadovams ir prezidentui Gorbačioviui. Dar nėra aišku, kaip respublikų vadai bus reprezentuojami šioje Taryboje ir kaip dažnai Taryba rinksis posėdžiams. Neaišku, ar Gorbačiovas drauge su Jelcinu spręs Tarybos reikalus, kuomet Taryba atostogaus. Jau nutarta, kad Taryba gerbs atskirų respublikų ankstyvesnius susitarimus su Kremlium.

Mums ypatingai svarbu, kad toji Taryba pripažino pabaltijo respublikų nepriklausomybę. Už tą rezoliuciją balsavo 1606 deputatai, prieš - 116 ir 83 susilaikė. Estijos ir Latvijos deputatai

balsavo už, o Lietuvos deputatai posėdyje nedalyvavo. Žmogaus teisių deklaracija buvo priimta vienbalsiai.

Komunizmo žlugimas sukėlė tautybių aistras išsivaduoti iš Kremliaus įtakos. Respublikos, žinoma, nori išsivaduoti ir iš infliacijos ir ekonominės depresijos. Tačiau toks staigus ekonominis nacionalizmas gali būti žalingas, ypatingai tuomet, jeigu tas perdėtas nacionalizmas sutrukdytų laisva prekių - produktų tarprespublikinį pasikeitimą. Išsilaisvinančios respublikos gali apsieiti be Sąjungos, tačiau jeigu jos nori išsivaduoti iš ekonominės suirutės, jos bus reikalingos bendros vidaus rinkos, pinigų kontrolės ir privačių kontraktų apsaugos.

Ekonominis bendradarbiavimas, tvirta atominių ginklų kontrolė, racionalus nacionalizmas turėtų būti naujosios Sovietų sąjungos siekimas, kad nusikratytų senosios sąjungos ir jos pakalikų padarytas niekšybes. Sunku bus įvesti laisvą rinką dar ir dėl to, kad ekonomistai tvirtina, jog infliacija dar pašoks 10 kartų, o deficitas padvigubės.

Naujoji Taryba, sulipdžiusi politinę padėtį, dar

nesukūrė ekonominių planų. Gorbačiovas pradėjo kalbėti apie "vienintelę ekonominę zoną", kad ateities perspektyvoje bus siekiama palaikyti tarprespublikinius ryšius, bet palikti tas respublikas ruošti savų ekonominių strategijų planus, įvesti net savas valiutas.

Sovietų ekonomistas G.A. Javlinskij Pasauliniam Ekonomijos Forume siūlo perplanuoti laisvą rinką. Kylant maisto ir kitų gaminių kainoms, didėja reikalavimas kelti algas., tad infliacija pakils iki 100% iki galo metų, o vėliau ji gali pakilti ir iki 1000%. Sunku tikėtis užsienio finansinės pagalbos, kol nėra aišku kas bus už ją atsakingas. Būtina skubiai išspręsti papildomus klausimus, kaip antai, ar respublikos turės savo pinigus?

Kai didesnė pusė laisvojo pasaulio valsybių pripažino Pabaltijo valsybių nepriklausomybę, JAV administracija neturėjo kito kelio, kaip pasekti tų valstybių pavyzdžiu. Mums ir dabar dar nėra aišku kas buvo atsakingas už tokią gėdingą JAV politiką? Nejaugi baimė ar meilė Gorbačioviui? Kaip matome, pastarasis ir iš didesnės bėdos išsisuko be prezidento Busho pagalbos, palikdamas jį vieną dėl gėdingos JAV valstybių politikos Pabaltijo valstybių atžvilgiu iš gėdos raudonuoti.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

DOOR TO DOOR
PARCEL SERVICE TO

UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW

• Money • We send parcels with used and new clothing
• Car sales • minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT
• Flower delivery • Standard food parcels • regular and express

INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavardė ar inicialais nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę • Nespausdinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KAIP SMAGU BŪTI LAISVIEMS

Būnant Vilniuje ir "Lietuvos Ryto" redakcijoje kalbant apie Lietuvos išsilaisvinimą, manęs paklausė: – Kiek metų dar ta kova su sovietija turės tęstis iki pilno išsilaisvinimo?

Su atsakymu kiek uždelčiau, nes jau vieną kartą buvau panašaus klausimu pakratytas. Tada, gyvenant Vokietijoje, mums dirbant VLIKe, reikėjo dažnokai lankytis vadinamose tremtinių stovyklose, patyrinėti nuotaikas ir susirinkimuose atsakyti į jiems rūpimus klausimus.

Tą kartą buvom dviese, su Dr. T. Dirmeikiu, atvykusi iš Prancūzijos ir iš anksto kai kuriuos numatomus klausimus aptarę.

Pirmoje ir didesnėje Seligenstato stovykloje, susirinkimo metu, mano kaimynas iš giminės apylinkių, ekonomistas Mykolas Naktis ir paklausė:

– Kada grįšime į Lietuvą?

Kelias minutes panagrinėjęs pokarines painiavas atsakiau, kad tur būt teks pa laukti gal ir 10 metų.

Salė dėl nepalankaus atsakymo sujudo. O mano kaimynas jei mane atsilikusi nuo visų įvykių ir nepavadino, bet prie to vedė:

– Jūs, ten VLIKe tur būt miegate ir nesekate įvykių. Pusmetis ar metai ir mes būsime namuose.

Ir, žinoma, po tokių optimistinių žodžių, dauguma dalyvių ėmė ploti. Aišku, kad tada buvome pralaimėtojų pusėje. Bet, visų mūsų nelaimei, iki grįžimo namo dar reikėjo išlaukti keturis kartus po dešimt metų.

Dabar, Vilniuje, į panašų klausimą atsakiau kiek raištydamas, kad jei bus taip, tai užsities ilgiau, o jei bus geriau – kitaip. Bet laiku matuojant, vistiek neapseis be dviejų metų.

Vilniečiai laikraštininkai nenustebo. Jų skaičiai buvo dvigubai didesni, nes jie vi-

sosė srityse geriau jautė pavergėjo norus ir kumštį.

Šį kartą, mūsų laimei, už teko dviejų mėnesių. Ir viskas apsisvertė aukštyne kojom. Kaip ir kodėl apsisvertė, visi gerai žinome ir nėra reikalo kartoti.

Mūsų nuolatinis bendradarbis Washingtone Antanas Dundzila, kietokame rašinyje apie JAV prezidento G. Busho delsimą pripažinti Lietuvos nepriklausomybę net rašo, kad gal ir Janajavui reikėtų pastatyti paminklą už rengtą perversmą...

Skausmo ir pykčio kibirus tikrai išpylėme. Ir žinojome kodėl tai darome. Juk mes, lietuviai, daugiau kaip 80% rėmėme respublikonius, už jų kandidatus balsavome vis tikėdami, kad jie, svarbiose valandose, remsi mūsų reikalus. O respublikonas prezidentas mums atsuko nugarą. Ir dar kartą pasitvirtino tiesa, kad reikia rinkti donus ir teisingus, visiškai nežiūrint į priklausomumą partijai.

Bet užteks. Nebekaltinkim nieko. Gal tie, kurie jausis mums skriaudą darę, pasitaisys. Atsistatant iš sovietinio naikinimo susipras ir mums padės.

Tik prieš savaitę, kaip Chicagoje, Los Angeles ir kitur, ir mes Clevelande, šventėme džiaugsmo ir padėkos dieną. Ėjom specialiai suorganizuotoj procesioj, klausėmės Dievo Motinos parapijos bažnyčioje Aldonos Stempuzienės širdį veriančių giesmių, tai padėkos diena kun. G. Kijausko skirtą pamokslą, kuriame buvo minima ir Dievo dova na lietuvių tautai ir stebuklas. Juk metų metais dirbome, meldėmės ir laukėme. Ir sulaukėme.

Iš visų pusių, iš daugelio laiškų, iš dažnų pasikalbėjimų dabar girdime:

– Kaip smagu būti laisviems!

Gretimai šio rašinio spausdiname du laiškus.

LAIŠKAS GIMINAITEI IR DRAUGEI

Jolanta rašo Daliai Bložytei apie vasarą, džiaugsmą ir rūpestį Lietuvos laisve Sveika Dalyte,

Jaučiuosi kalta, nes atsakymą į Tavo laišką rašau labai pavėluotai. Dėl to galima apkaltinti vasarą, kuri vilioja mus keliauti ir džiaugtis gyvenimu.

Rašau šį laišką labai neuosekliai, bet prašau ant manęs nepykti. Labai daug įvairių įvykių per tą laiką įvyko ir visais jais noriu su Jumis pasidalinti, todėl ir šokinėju nuo vieno dalyko prie kito.

Liepos mėnesį Lietuva buvo pasipuošusi ir gražilių nuotaka. Visur vyravo šventinė nuotaiką, nes tokia šventė būna retai. Vyko IX Pasaulio Lietuvių olimpinės žaidynės. Mūsų gimtajam Kaunui teko didelė garbė, nes būtent Kaune vyko šių žaidynių atidarymas. Buvo labai gražu.

...Deja, šventė žaidynių nuotaika buvo sudrumsta. Juodosios jėgos, kurios negalėjo matyti tokios laimingos Lietuvos, vėl praliejo jos kraują. Buvo nužudyti 7 savoriai, ėję tarnybą Medininkų muitinės poste. Tris dienas Lietuva vilkėjo gedulo rūbus. Jūs būtumėte nepažinią Lietuvos tomis dienomis. Žmonių veiduose matėsi susirūpinimas, neviltis ir didžiulis ryžtas. Gatvėse buvo ramu ir tylu, atrodė, tartum didelis akmuo prislėgė Lietuvos širdį. Lai-

Vieną 22 metų jaunuolės, rašytą savo giminaitei į Ameriką. Ir antrą aktyvios laisvės kovotojos, kovų metu praradusios motiną, tėvą ir vienintelį broį, 34 metus negavusios leidimo grįžti į Lietuvą.

Perskaitykite abu tuos laiškus. Geriau suprasite ką reiškia būti laisviems. Juose rasite ir rūpestį, ir skausmą, bet rasite ir laisvės atėjimo džiaugsmą.

B.G.

dotuvių metu prie žuvusiųjų karstų Lietuvos savoriai davė priesaiką būti ištikimais Lietuvos valstybei. Ar galima netikėti, kad Lietuva bus laisva, kai matai jaunus žmones su ryžto ašarų pilnomis akimis kartojančius priesaikos žodžius? Žmogžudžiai dar nežinomi. Buro kevičiaus partija, remiama Maskvos komunistų, visokiais būdais stengėsi nuslėpti budelių vardus ir trukdė šio nusikaltimo tyrimui. Bet mes tikime, kad žmogžudžiai susilauks, jei ne žmonių, tai Dievo teismo...

...Mama dėl Audrius, bijo, kad jo nepagautų į sovietų armiją. O pats Audrius nori įstoti į Lietuvos savanorių armiją. Mes visi Jums dėkingi, kad Jūs pergyvenate dėl mūsų, mes tikimės, kad Viešpats Dievas išklausys Jūsų ir mūsų maldas.

Rugpjūčio 19 dienos rytė mus vėl užgulė didžiulio nerimo banga Maskvos radijas paskelbė, kad dėl sveikatos būklės Michailas Gorbačiovas nušalinamas nuo pareigų. Įvyko perversmas. Lietuvos Valstybei grėsė realus pavojus būti sunaikintai. Pasitelkę į pagalbą omonininkus ir sovietų kareivius, Lietuvoje viešpataujantys komunistai užgrobė Sitkūnų radijo stotį. Kauno televiziją ir kitus svarbius pastatus. Maskvos televizija, vienintelė televizijos programa, kurią nes galėjome matyti, nuolat perdavinėjo melagingas žinias, skambėjo grėsinimo gaidelės. Prezidentas Landsbergis kvietė lietuvius būti susitelkusiais, nepasiduoti provokacijoms. Prie Aukščiausios Tarybos rūmų Vilniuje susirinko daugybė žmonių, pasiryžusių atiduoti savo gyvybes, apginti Lietuvos vyriausybę, o tuo pa-

čiu ir nepriklausomybę. Mūsų visų širdys drėbėjo, buvo didelė nežinia. Visi Lietuvos vyrai laukė. Jeigu mūsų teisėta valdžia būtų nuversta, visi tvirtai buvo nusprendę eiti į miškus ir toliau tęsti kovą. "Paduok, se sute, kardą, teks priešą kirsti" – skambėjo šie lietuvių liaudies dainos žodžiai Laisvės alėjoje.

Tą dieną Kaune įvyko didžiulis mitingas. Visi nuščiavo, kai atvažiavę sovietų armijos kariai, su automatais rankose, apsupo žmonių minią. Bet, kaip sakoma "Lietuviais esame mes gimę...", lietuvis niekada neparodo priešui kas dedasi jo viduje. Nors ir stipriai plakė mūsų širdys, bet mes to neparodėme, ir nors grasinamai raudonasis karininkas ištare žodžius: "eikite iš čia, nes bus blogai!". Žmonės nesiskirstė ir mitingas tęsėsi. Nekreipdami dėmesio į okupantus, žmonės giedojo savo Tautinį himną: "Ir šviesa ir tiesa mūsų žingsnius telydi". Gal išsigando tokio ryžto kareiviai, gal jiems buvo gėda, bet kraujo tą dieną nebuvo pralieta. Tačiau tokioje apsuptyje ir visiškoje nežinioje Lietuva gyveno 72 valandas. Gyveno ir laukė. Laukė ir tikėjosi. Tikėjosi ir meldėsi vardan Dievo Tėvo ir šventos Tiesos.

Kaip viskas buvo toliau Jūs turbūt žinote, nes ir per CNN rodė, kaip laimėjo Rusijos demokratinės jėgos. Ir iš Lietuvos pradėjo trauktis karinė technika. Mums jau grąžintas televizijos bokštas! Bet dar mes ne laisvi, dar spardosi komunistų valdžia priešmirtinėje agonijoje, dar gali būti ir aukų, dar teks kovoti. Bet Jūs tikėkite, kad mūsų liaudis sugebės apginti savo Tėvynę, savo Laisvę!

Aš tikiuosi, kad šis laiškas tikrai pasieks Jus, gal būt Jūs tai skaitysite jau kaip pasenusias naujienas.

Atsisveikindama bučiuoju Jus visus.

Jolanta

(Antrą laišką skaityk 4 psl.)

Lietuvių Namuose rugsėjo 2 d., buvo susirinkę 300 žmonių atšvęsti Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo šventę. Džiaugsmo tikrai buvo daug, daug ir tikėjimo, kad mokėsime ir toliau savo tėvynei padėti.

V. Bacevičiaus nuotr.

GYVENIMO KRIZĖS IR LIGONIO PALIKIMAS ŠEIMOS PRIEGLOBSTYJE (HOSPICE)

Dr. A. L. Čepulis

Viena iš gyvenimo realiųjų yra neišgydoma liga, kuri pareikalauja nepaprastų emocinių ir fizinių pastangų iš ligonio ir jo šeimos. Bandyti panagrinėti vieną kelią sunkiai sergantiems ligoniams padėti. Nustatius vėžio ligą, gydymo galimybių yra daug, ypač chirurgija, chemoterapija ar jų abiejų derinimas. Galimybėm padėti išsisėmus, o ligai progresuojant, lieka eksperimentinis gydymas. Be abejo, nors ir mažai žadantis gydymo būdas sustabdyti ligos progresą ir pratęsti gyvenimą turi būti naudojamas. Tačiau jei gydymas netoleruojamas arba liga žengia nesustabdomai tolyn, simptomatinis gydymas gali būti svarstomas ir dažnai priimtinas.

Viena iš gydymo sistemų, kuri gali būti vertinga išsekus išgyjimo galimybėms yra Hospice. Nors žodis jau buvo naudojamas viduramžiuose aprašant užėigą, nedaug turinčia ką bendro su sveikata, šiandien tai yra gydymo būdas, taikomas sergantiems vėžiu. Gydytojai, kurie operuoja dažnai negali rūpintis didėjančiomis paciento ar jo šeimos problemomis, ypač kai jis blogėja. Hospice pabrėžia gyvenimą, ne mirtį. Mirtis nereiškia nepasisekimo ar nelaimės, o yra natūralus žingsnis gyvenime. Ji bando, ir dažnai sugeba, sumažinti fizinį skausmą, grąžinti bent trumpalaikio gerbūvio jausmą, viltį ir paruošti šeimą ateičiai.

Hospice bando palikti pacientą prie šeimos, kur namiečiai specialiai paruošto personalo pagalba juo rūpintis. Seseles arba darbą išmanantys darbuotojai gali tarpininkauti padėdami pacientui jo šeimai tvarkyti kasdieninius reikalus: tvarkyti susirinkusias sąskaitas ar rašyti testamentą. Kai kam yra svarbi pagalba namuose, ar važiuojimas pas gydytoją ar į ligoninę. Reikalui esant, šeimos nariai gali išeiti į krautuvę, bažnyčią ar pasivaikščioti, palikę Hospice tarnautoją namie. Rūpesčiai ir reikalavimai skiriasi šeimose – čia personalas bando prisitaikyti prie to, ką šeima ar ligonis laiko svarbiausiu. Hospice telefonu yra atsakinėjama visą parą. Ligoniai arba ypač šeimos nariai gali pasitarti su gailėstingąja sesele bet kuriuo laiku ir bet kuriuo reikalu. Jei pacientui pablogėja, ji galima paguldyti į Hospice skyrių ligoninėje, kur gydytojas su specialiai paruoštu personalu bando padėti ligoniui ir grąžinti jį vėl į šeimos globą.

Šie ligoninės skyriai yra skirtingi, čia lankymo valandos yra neribojamos, šeimos nariai kartais gali pasilikti per naktį. Čia dirba savanoriai darbuotojai, kurie bando patenkinti bet kokius pacientų norus.

Sergantieji vėžiu, perėję į Hospice priežiūrą, neišsiskiria su savo gydytoju. Asmeniškai gydytojas prirašo reikalingų vaistų, apžiūri pacientą, juo rūpinasi. Vaisiai šiuo atveju yra vartojami palengvinti skausmą ir pagerinti savijautą. Tai dažnai nėra labai sunku baigus chemoterapiją. Jei pacientas yra praradęs ryšį su savo religine bendruomene ir vėl norėtų susisiekti, yra žmonių, kurie tuo rūpinasi ir galėtų padėti. Hospice yra paprastai tvarkoma pasauliečių, tik retai prižiūrima vienuolių.

Kas savaitę visas Hospice personalas, įskaitant gydytoją, seses, įvairius darbuotojus, jų padėjėjus, o dažnai kunigus ir advokatus susirenka pasidalinti mintimis apie ligonius, jų problemas, galimą pagalbą. Kadangi pacientai skiriasi savo kilme, spalva, religija ir gyvenimo pažiūromis, diskusijose pasirodo šeimos vaidas su rūpesčiais, pasiaukojimu, tvirtumu ar priešingybėmis. Žmogaus ir šeimos teigiamosios ir neigiamosios ypatybės yra iškeltos ir aptartos, kas kam kelia rūpesčio. Man atrodo, kad toks šeimos paslapčių atskleidimas pasiliekia tarp ten dalyvavusių,

ypač kad tik labai retas pacientas yra kam asmeniškai pažįstamas. Įvairios nuomonės yra atsižvelgiamos ir padaromos atitinkamos išvados. Mašinantys skausmą vaistai yra dažnai prirašomi tam tikrose ribose, kuriose seselės pritaiko reikalingą kiekį atskiriems pacientams. Kas gali pasinaudoti Hospice patarnavimu? Tie ligoniniai, kuriems visos gydymo galimybės yra išsemtos, o liga progresuoja. Bet ir kiti, ne vėžio pacientai, yra priimami. Ne visi gydytojai nori dirbti su Hospice ir ne visiems ligoniams tinka jų darbo būdas. Būtų neišmintinga atvesti gydytoją, kuris rūpinosi pacientu nuo pradžios ligos – jis dažnai gali ir nori rūpintis juo ir jo šeima iki galo. Net ir naudojantis Hospice patarnavimu, asmeniškai gydytojas turėtų dalyvauti sveikatos liečiančiuose sprendimuose. Reikalui esant, susisiekus su Hospice per savo gydytoją ar tiesioginiai, pasikalbėkite su jais ir pagalkvokite ar siūloma pagalba ir galvosena jums tinka.

Ar jums svetimų žmonių dalyvavimas jūsų šeimos kasdienybėje yra priimtinas? Gal jūs savo gydytojo priežiūroje galėtumėte išsiversti? Iš antros pusės, prieš išseimiant visas dvasines ir fizines jėgas, gal Hospice praverstų? Pagaliau, bet kokių jums nepatinkantį patarnavimą galima iš karto nubraukti. Nėra vieno būdo galinčio patenkinti visus, ypač kritišku gyvenimo metu.

Ar jums svetimų žmonių dalyvavimas jūsų šeimos kasdienybėje yra priimtinas?

Moderniai senoviškas pastatas pirmiausiai sutinkantis Rumšiškių liaudies buities muziejaus svečius. Jame – bilietų kasos, lietuviškų suvenyrų parduotuvė, o antrajame aukšte – rengiamos įvairios parodos.

G. Kijauskienės nuotr.

Brangus Dėde,

Laiškas Dirvos redaktoriui iš jo dukterėčios
34 m. negavusios leidimo grįžti į Lietuvą

(Atkelta iš 3 psl.)

Praėjo nemažai laiko, kaip Jūs palikote Tėvynę ir mus. Paniuro dangus, apsiniaukė žemė, lyg liūdėtų Jūs, savo sūnaus, kuris taip trumpai džiaugėsi savo gimtinės laukais, kvėpavo gaviu lietuvišku oru, akys žvalgėsi dangaus mėlynė – kaip trumpai viskas buvo.

Tikriausiai grįžote laimingai, esate sveikas ir stiprus, įsijungėte į darbus ir gyvenimas eina sena, įprasta vaga. Tikiu, kad širdyje liko nepamirštamų minučių, kurios ilgai spurdės, neduos ramybės. Tai gerai, nes reikia sužadinti naujus jausmus, jie dažnai priduoja gyvenimui naujo impulso,

dienybėje yra priimtinas? Gal jūs savo gydytojo priežiūroje galėtumėte išsiversti? Iš antros pusės, prieš išseimiant visas dvasines ir fizines jėgas, gal Hospice praverstų? Pagaliau, bet kokių jums nepatinkantį patarnavimą galima iš karto nubraukti. Nėra vieno būdo galinčio patenkinti visus, ypač kritišku gyvenimo metu.

SEARCHING

Angela Rosa Karšinskaite, for relatives living in U.S.A., Canada and / or Lithuania. Father: Juozas Karšinskas from Vilkaviškis (Kybartai), son of Peter and Mary. Mother: Anelė Vidonaitė. My father came to Argentina sometime between 1925 and 1927, dying in 1936, when I was only 44 days old.

Please contact me at the following address: Angela Karšinskas de Pertuz / 122 Las Americas 1981 / (C.P.1888) Florencio Varela, Buenos Aires / Argentina, Tel.0-11-54-1-255-2231. Thank you!!

naujų jėgų ir ilgesingo džiaugsmo.

Pas Jus, turbūt, dar labai gražu, puiki vasara, o pas mus dažnai lyoja, artėja ruduo, rytai šaltoki, bet nuo stabiai švarus gaivinant oras, atrodo tiek daug jėgų, energijos tau duoda. Norisi sušukti visam pasauliui ko jūs nesidžiaugiat tekančia saule: šviesos, energijos ir gyvybės davėja?

Yra daug svarbesnio, nuostabiai ilgai laukiančio džiaugsmo, juk mes turime laisvę – savo brangiausios tėvynės Lietuvos laisvę. Kiek naktų praleista prie kašėjų, kiek ašarų išlieta – juk mes taip troškom, svajojom ir staiga turim ir dabar verkiam tik ašarom džiaugsmo. Mačiau kaip nuo televizijos bokšto atsitraukė tankai, kaip visų širdyse virpėjo džiaugsmas ir ašaros tik greičiau, greičiau palikit mūsų žemę, bet deja, jie dar visai nepaliko mūsų, nors politikoj pasikeitė daug kas mūsų naudai. Jus tai tikrai

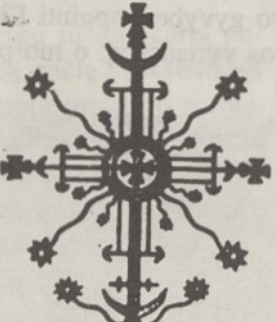
siai puikiai žinote. Mes važinėjam su choru į miestus, miestelius ir tenai dainuojam apie džiaugsmą ir laisvę net kartais su ašaromis akyse, bet tai gerai...

Esu sveika, energinga, žvali o širdyje daug daug džiaugsmo, pasitikėjimo ir drąsos, nes laisvoji tėvynė kitaip jaučiasi žmogus, juk taip ilgai kentėjom priešpauką...

Dėde, būkit stiprus, sveikas, energingas ir padės Dievas sulaukti pavasario, o tada tikriausia susitiksim.

Jūsų dukterėčia Jadvyga

(33-35)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE

FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home 2533 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 1-(312)-476-2345 Hills Funeral Home 10201 South Roberts Road Palos Hills, Illinois 60465 708-430-4455	Petkus Funeral Home 1410 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-863-2108 Petkus-Butkus Funeral Home 1446 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-652-1003
--	--

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD A. PETKUS	DONALD M. PETKUS LAWRENCE C. GASUNAS
---	---

KŪRYBA IR MOKSLAS

PIRMAS TARPTAUTINIS M.K. ČIURLIONIO PIANISTŲ IR VARGONININKŲ KONKURSAS

Ši rudeni Lietuvoje įvyks pirmasis tarptautinis M.K. Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas, išaugęs iš respublikinio, vėliau tapęs tarprespublikiniu konkursu.

Šis įvykis Lietuvos kultūriname gyvenime yra reikšmingas. Jo tikslas – plačiau propaguoti genialaus muziko, dailininko – M.K. Čiurlionio kūrybą, pristatyti Lietuvą kaip aukštos muzikinės kultūros kraštą, pastebėti ir paremti talentingą jaunimą.

Ji graži idėja, seniai puoselėta pianisto St. Vainiūno, dabar buvo iškelta Lietuvos konservatorijos fortepijono katedros ir buvo palaikoma M.K. Čiurlioniu draugijos pirmininko profes. Vyt. Landsbergio, Lietuvos konservatorijos rektorato, kultūros ministerijos, Muzikos draugijos, Kultūros fondo. Negalima nepaminti Lietuvos Fondo Chicagoje materialinės paramos, kuri neleidžia šiems idėjai sunkiom politinėm, ekonominėm sąlygom.

Konkurso prestižas nemaža dalim priklauso nuo fortepijono aukštos kokybės. Lietuvos konservatorijos didžiojoje salėje prieš du metus pirmą kartą atsirado Hamburgo firmos "Steinway" pagamintas, o dabar Vilniuje laukiamas JAV gamybos "Steinway" fortepijonas. Jis atsirado Lietuvos vyriausybės, Lietuvos Fondo Chicagoje, pianisto A. Smetonos pastangų dėka.

I pianistų žiuri pakviesti žymūs atlikėjai, pedagogai: D. Pollak (JAV), B. Ringeis sen (Prancūzija), B. Hesse – Bukowska (Lenkija), J. Dorfman (Izraelis), L. Vlasenko (TSRS), H. Sahling (Vokietija), T. Bikis (Latvija), A. Juozapėnaitė (Estija), o taip lietuviai A. Dvarionaitė, M. Rubackytė, V. Vitaitė, K. Grybauskas, A. Smetona.

M.K. Čiurlionio konkurso organizacinis komitetas gavo 43 pianistų paraiškas. Tai jaunimas iš JAV, Izraelio, Vengrijos, Maskvos Sverdlovsko, Jerevano, Tbilisio, Minsko, Tallino, Rygos.

Lietuvių pianistų atranka balandžio mėn. buvo Vilniuje. Joje dalyvavo 30 pianistų, paskambinusių pirmo ir

antro turų programas. Slapto balsavimo rezultatai tokie: daugiausia balsų surinko 11 pianistų. Tai: M.K. Čiurlionio meno mokyklos auklėtiniai G. Gedvilaitė (e. prof. V. Vitaitės kl.), D. Kirilauskas (doc. L. Drąsutienės kl.), Lietuvos konservatorijos studentai R. Budginas (doc. R. Bekionio kl.), R. Gutauskas (doc. B. Vainiūnaitės kl.), I. Kiauzaitė (dist. P. Geniušo kl.), G. Čepinskaitė ir G. Kondrotaitė (prof. O. Steinbergaitės kl.), R. Tumas (e. prof. p. V. Vitaitės kl.), bei Maskvos P. Čaikovskio konservatorijos auklėtiniai J. Dvarionas ir A. Žvirblytė (prof. L. Vlasenko kl.).

Dalyviai iš Lietuvos rugsėjo mėn. 1-10 d.d. kartu su savo dėstytojais galėjo ruoštis konkursui Palangoje. Ten vakarais vyko dalyvių vieši pasirodymai, po kurių pedagogai aptarinėjo jų skambinimą. Šią kūrybinę stovyklą rėmė Šiaulių Inžinierių namų direktorius V. Vingras.

Konkurso dalyviai turės viešai pasirodyti, atlikdami sudėtingą trijų turų programą. Privaloma atlikti M.K. Čiurlionio fugą b moll, 3 pjeses, vieną iš variacinių ciklų. Konkursui specialiai išleistas rinkinys "Legenda

apie Čiurlionį", kuriame atspausdinti septynių lietuvių kompozitorių kūriniai, sukurti šiam konkursui, iš kurių dalyviai pasirenka vieną. Tai kompozitorių J. Andrejevo, K. Bieliuko, Vyt. Barkausko, R. Biveinio, Vyt. Montvilos, A. Remesos, A. Šenderovo pjesės.

Konkurso programoje privaloma atlikti vieną iš J.S. Bacho siuitų, du virtuozių etudus, XX a. kompozitoriaus sonatą. Įdomu, kad antrame ture dalyviai skambins laisvai pasirinktą programą artimiausią pačiam atlikėjui – padės išryškinti jo individualybę. Trečiame ture dalyviai pasirinks vieną iš L.Bethoveno ar V.A. Mozarto koncertų. Jiems talkins Lietuvos Nacionalinės Filharmonijos simfoninis orkestras (dirigentas J. Domarkas), Lietuvos kamerinis orkestras (dirig. S. Sendeckis).

Lietuvos konservatorijos fortepijono katedros vedėja e. prof. p.

Veronika Vitaitė.

AČIŲ UŽ GLOBĄ IR TALKĄ

Mes, Lietuvos pianistės, turėjome progą du mėnesius viešėti JAV, Clevelande, svetinguose Birutės ir Antano Smetonų namuose. Ši vasara mums buvo labai darbinga, kūrybinga ir sėkminga. Jaunos pianistės Guoda Gedvilaitė ir Aleksandra Žvirblytė gerai pasirodė tarptautiniuose pianistų konkursuose Cincinatti ir Oberline, laimėjo laureačių

vardus.

Mes labai norėjome susitikti su lietuviais, gyvenančiais Clevelande. Guodos ir Aleksandros koncertas, įvykęs rugpjūčio 12 d. Dievo Motinos parapijos salėje, apvainikavo visą mūsų kelionę. Mergaitės tą vakarą skambino su ypatingu įkvėpimu, jausdamos šilumą, sklindančią iš gausiai susirinkusių tautiečių.

Norime padėkoti visiems

susirinkusiems, o taip pat kun. G. Kijauskui, B. ir A. Smetonams, Vl. Bacevičiui, J. Stempužiui daug prisidėjusiems prie koncerto rengimo. Šis koncertas – didelis muzikinis ir finansinis pasisekimas.

Nuoširdus ačiū profes. Veronika Vitaitė, Lietuvos konservatorijos fortepijono katedros vedėja,

Aleksandra Žvirblytė,
Guoda Gedvilaitė.

GIRDĖSIME PUIKIUSIOS UOSTAMIESČIO MUZIKANTUS

1990 metų gruodžio mėnesį, Antano Mikalajūno kvietimu, Bronius Mūras su žmona Sigita atvyko pasisvečiuoti į Santą Moniką. Tai muzikantas-profesionalas. Gimė 1954 metais Raseinių rajone, Ariogalos apylinkėje, Noliečių kaime ant Taikpėdos upelio kranto, ne toliose įtekančio į gražuolę Lietuvos upę Dubysą. Tėvas buvo žymus tose apylinkėse muzikantas, todėl ir Bronius būdamas penkių metų jau pradėjo groti akordionu, vėliau baigė Raseinių vaikų muzikos mokyklą ir Kauno J. Gruodžio aukštesniąją muzikos mokyklą, akordiono klasę. Baigęs Vilniaus Konservatorijos birbynės klasę 1978 metais paskiriamas dėstyti Lietuvos Konservatorijoje, Klaipėdos fakultetuose, liaudies muzikos Katedroje. Tais pačiais metais Klaipėdoje

susiburia profesionalus birbinių kvartetas, vėliau pavadinęs liaudies muzikos ansambliu "Uostamiesčio muzikantai". Bronius Mūras originaliai vadovauja šiam ansambliui, bei groja akordeonu, įvairiomis armonikomis, birbyne, dainuoja ir kuria muziką. Aštuonių vyrų ansamblis yra labai nuotaikingas ir universalus. Visi muzikantai baigę Lietuvos konservatoriją, kiekvienas groja keliais instrumentais, turi sveiką jumorą, jausmą. Režisūriniame darbe dalyvauja visi kolektyvo nariai, todėl programa labai įvairi ir spalvinga. Šalia daugybės lietuvių liaudies muzikos instrumentų skamba armonikos, akordeonas, kontrabosas, smuikas. Abi koncerto dalys kontrastingos. Noriu pabrėžti, kad šis ansamblis tokio tipo vienintelis Lietuvoje. Jo muzika jau dvylika metų skamba atokiausiuose Lietuvos kampečiuose, per radiją ir televiziją. Yra sukurtas filmas koncertas. Kolektyvas koncertavo Vokietijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Šveicarijoje.

Bronius Mūras, viešėdamas Santa Monikoje, tarė sveikinimo žodį Kalėdiniam ir Naujametiniame sveikinimuose lietuvių parapijos salėje, surengė koncertą skirtą kovotojams už Lietuvos nepriklausomybę dalyvavo Vasario 16-tos dienos minėjime. Dabar, 1991 metų spalio mėnesį Bronius su savo ansambliu lankysis Amerikoje ir suruoš apie dešimtį koncertų. Kelionė planuojama aplink Ameriką: tai New Yorkas, Detroitas, Chicaga, Clevelandas, San Franciskas, Los Angeles, Florida ir gan kitur. Visus lietuvių maloniai kviečiame pasižiūrėti ir pasiklausyti šio ansamblio pasirodymų.

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Čiurlioniečiai koncerto metu. Iš kairės Giedra Matienė, Gintaras Aras ir Karin Wishner (Vyšniauskaitė).

V. Maželio nuotr.

SU LIETUVOS ATSTOVU STASIU LOZORAIČIU Po kelionės per dykumą

Antanas Dundzila

(Atkelta iš 1 psl.)

vieninteliai. Rūpi daug kitų sudėtingų reikalų, pvz., socialinė apdrauda. Yra taip pat visa tarptautinė arena, reikalinga didelio dėmesio. Mes norime tapti Jungtinių Tautų nariais, dėl to jau kreiptasi. Reikia manyti, kad Kinija ir Sovietų Sąjunga nesisipriešins – jos gi Saugumo Taryboje turi veto teisę...

Tarptautiniuose santykiuose turėsime skirti nepaprastai didelį dėmesį Rytams. Tuoj pat reikės atstovybių, informacijos biurų, juk reikės kalbėti ir skelbti Rytams demokratiją.

Pripažinimas

Tarptautinėje plotmėje pripažinimo reikšmė yra didelė: valstybė be pripažinimo yra kaip žmogus be dokumento, be tapatybės.

Šiomis dienomis Lietuvai, Latvijai ir Estijai teikiamas pripažinimas yra formuluojamas pareiškimais, kad štai tokia ir tokia valstybė su Lietuva "atstato diplomatinis santykius". Tokia pripažinimo formulė remiasi Pabaltijo kraštų istorine padėtimi šiame šimtmečiu. Pvz., JAV-ės, Vatikanas

na. Taip pat, bent pradžioje, stigs kvalifikuotų žmonių toms pareigoms. Be abejo, ir Lietuva turės savo ambasadas, tačiau, reikia manyti, kad veiks ir ribotės apimtys misijos. Pavyzdžiui, prie Jungtinių Tautų New Yorke galėtų veikti Lietuvos misija, bet ne ambasada. Pagal dabar veikiančią Lietuvos konstituciją, tarptautiniai santykiai priklauso Lietuvos Aukščiausios Tarybos Prezidiumui.

Lietuvos diplomatinė tarnyba

Pusšimtį metų veikusi Lietuvos diplomatinė tarnyba savo uždavinį yra atlikusi. Džiugu, kad uždavinys buvo atliktas garbingai, efektingos kovos už Lietuvos nepriklausomybę dviasioje. Kai buvo reikalas, į tarnybą buvo kooptuojami jaunesnieji. Tęstinumas diplomatinėje tarnyboje nenutrūko. Pagaliau dabar sulaukta valstybės atstatymo, nepriklausomybės įgyvendinimo.

Šiuo metu užsienyje reziduojantieji Lietuvos diplomatai ruošiasi suvažiuoti, kuris gal jau net rug-

Stasys Lozoraitis, Lietuvos Atstovas Washingtono ir prie Vatikano Charge d'Affaires titulu, gimė 1924-VIII-2 Berlyne, Lietuvos diplomato, ministro ir – iki savo mirties 1983 m. - Lietuvos Diplomatinės Šeimos. Į diplomatinį darbą įsijungė 1943 metais. 1970 pradėjo eiti Lietuvos Atstovo pareigas prie Šventojo Sosto, 1983 paskirtas Lietuvos Pasiuntinybės patarėju Washingtono, o 1987 – Lietuvos Atstovu Washingtono.

Lietuvą visą laiką pripažino ir de facto ir de jure, tačiau su kraštu praktiškai negalėjo bendrauti. Britai jau buvo pripažinę Pabaltijo kraštų de facto okupaciją.

Suometiniai nepriklausomybės pripažinimai buvo padaryti žodžiu, kokiais nors valstybės pareigūnų, prezidentų pareiškimais. Po šių seks pasikeitimas notomis, kuriomis bus nustatyti diplomatiniai santykiai, pradėta apsiikeitimo diplomatiniais procedūra ir t.t.

Po II-o Pasaulinio karo labai išplito ambasadų steigimas bei ambasadorių skyrimas. Anksčiau tik didžiosios valstybės (kaip Prancūzija, Anglija) skirdavo ambasadorius. Lietuvos vyriausybės atstovavimo užsieniuose reikalą reikės rimtai spręsti, nes bet kokios krašto atstovybės išlaikymas svetimoje šalyje brangiai atsiei-

sėjo mėnesyje įvyks Londone ar Paryžiuje. Planuojama ten susitikti su Prezidentu V. Landsbergiu ir jam iškilmingai pareikšti, kad pusšimtį metų trukusios Lietuvos diplomatinės tarnybos darbas yra baigtas.

Diplomatinės tarnybos ryšiai su Kovo 11 valdžia Lietuvoje

Jokių oficialių susitarimų tarp Lietuvos valdžios ir diplomatinės tarnybos nebuvo. Abi pusės suprato savo padėtį ir konstruktyviai veikė. Pasiuntinybėje Washingtono daug kartų buvo apsisistoję, konferavo bei viešėjo aukšti Lietuvos valdžios pareigūnai. Įvairiomis priemonėmis buvo palaikomi nuolatiniai ryšiai, pvz., konferuota su Prezidentu Landsbergiu rugpjūčio 19. pučo metu, prieš 1990 kovo 11 d. Lietuvai ruošiantis skelbti

Lietuvos Atstovas apie padėtį Lietuvoje pasakoja susidomėjusioms Washingtono ir apylinkių veikėjoms.
Br. Čikotos nuotr.

nepriklausomybės atstatymą ir t.t.

Pasiuntinybė Washingtono

Neabejotina, kad Washingtono Lietuvos pasiuntinybė taps ambasada ir jos darbo apimtys pasikeis – turės būti išplėsta. Juk tuoj pat iškils prekybos, kultūriniai reikalai, reikės išplėsti konsulinį skyrių, iškils ir jaunosios diplomatų kartos ruošimo reikalas Lietuvai. Užsienio reikalų srityje, dėl suprantamų priežasčių, Lietuvoje šioje srityje dirbančiųjų patirtis yra ribota. Teks šias darbo sritis organizuoti nuo pat pradžios, praveisti čia.

Šiuometinė Lietuvos pasiuntinybės finansinė padėtis yra labai sunki. Šią vasarą išeivijoje pradėtas Diplomatinės tarnybai remti vajus yra tęstinas, nes darbai auga, o bent valstybinio gyvenimo pradžioje Lietuva išteklų neturės. Amerikos lietuvių visuomenės talka čia bus labai reikalinga ir ateityje.

Lozoraičių šeima

Lietuvos Atstovo uždavinuose ir kasdieniniame gyvenime nepaprastai daug talkininkavimo jo žmona, Daniela Lozoraitienė.

Pastaraisiais keletą metų gana dažnai matyta Washingtono, italų kilmės D. Lozoraitienė gražiai kalba lietuviškai ir angliškai, yra plačiai susipažinus su Lietuvos reikalais ir mūsų interesams daug padeda. Šiuo metu D. Lozoraitienė yra Romoje. P. Stasiui Lozoraičiui einant Lietuvos Atstovo pareigas ir Washingtono, ir Romoje, Ponios buvimas Romoje yra nepaprastai svarbus.

Iš Lozoraičių šeimos raitelio Romoje gyvena taip pat p. S. Lozoraičio brolis Kazys. Jis irgi talininkauja Lietuvos darbuose.

Abu p. S. Lozoraičio tėvai yra palaidoti Romoje. Vienas iš Lietuvos Atstovo šeimos rūpesčių – parvežti tėvų palaikus į nepriklausomą Lietuvą.

mą Lietuvą.

Taip pat Lietuvos Atstovas su ponija galvoja apie kelionę į Lietuvą. "Geležinės uždangos" laikas apie kokius nors vykimus į sovietų okupuotą kraštą negalėjo būti kalbos. Gi kalbant apie keliones, tai gruodžio mėnesiui jau yra suplanuota kelionė pas Argentinos lietuvių.

P. Stasys Lozoraitis galvoja ir apie kultūrinę – mokslinę veiklą. Jis teigia, kad Romoje yra daug jo tėvo surinktos medžiagos apie Lietuvą. Beveik pusę šimtmečio ten darbavęsis, nuo kitų reikalų atleistas Lietuvos Atstovas galvoja apie istorijos instituto steigimą bei darbą su ten sukaupta medžiaga.

Pasikalbėjimą baigiant

Paskutinio pusšimčio me

KELIAUJANTIEMS Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ

Lietuvos Atstovybės pranešimas iš
Washingtono

1991 m. rugsėjo 10 d.

1. Asmenys, keliaujantys į Lietuvos Respubliką privalo įsigyti vizą, išduotą bet kurioje Lietuvos Respublikos atstovybėje užsienyje arba prie bet kurio įvažiavimo į Lietuvos Respubliką punkto. Keleiviai, turintys vizą, išduotą Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtono, praleidžiami per visus įvažiavimo punktus.

Rugsėjo mėnesio pabaigoje įvažiavimo vizas bus galima įsigyti Lietuvos atstovybėse Varšuvoje, Bonoje, Kopenhagoje ir Stokholme.

Norintys vykti į Lietuvą traukiniu iš Vakarų Europos, privalo įsigyti Sovietų Sąjungos įvažiavimo vizą, nes šie traukiniai kerta Baltarusijos teritoriją pakeičiant į Vilnių.

2. Lietuvos Pasiuntinybė Washingtono išduoda vizą į Lietuvą asmenims, pateikusiems užpildytą vizos parei-

šimą Lietuvos reikalais, tai buvo kaip ėjimas per dykumą, – susumavo savo išpūdžius Lietuvos Atstovas, mūsų pokalbį baigiant.

Visi suprantame, kad ta kelionė per dykumą ir Lietuvai, ir ją atstovaujantiems, ginantiems buvo labai sunki. P. Stasys Lozoraitis teigia, kad tų penkerių dešimtmečių bėgyje jis atsimeina visų mūsų reikalams nusišypsojusių žmonių pavardes. Gi kad nesuprastume jo neteisingai, jis tuoj pat pabrėžia, kad tokių asmenų buvo labai mažai. Juos atsiminti yra lengva. Lengva, nes jų nusišypsojimai Lietuvos reikalams buvo reikšmingi, taip pat lengva – nes tokių žmonių buvo mažai.

"Nemainyti principų, kovoti!", – pokalbį baigė kovą laimėjęs Lietuvos Atstovas.

kimą ir pasą (nuotraukų nereikia).

3. Vizos mokestis – dvidešimt penki JAV doleriai.

4. Asmenims, turintiems Lietuvos Respublikos užsienio pasą įvažiavimo viza nereikalinga.

Pataisymas ir atsiprašymas

Trijuose Dirvos numeriuose spausdinome Dr. Jono Balio straipsnį – Ar senovės lietuviai buvo satanistai.

Šio straipsnio antroje dalyje (Dirva rugsėjo 29 d.) berenkant buvo sumaišyti du sakiniai trečioje skiltyje. Turi būti:

Plg. žodžius liet. 'ašvienis' (arklys) ir sanskrito 'aš vin' (raitelis, žmogus ant arklio).

Rusiška kronika tik sako, kad tas Volos buvo "skotij bog" ir nieko daugiau.

Ir trečiojo straipsnio dalyje (Dirva rugsėjo 5 d.) antro skyrelio pradžioje sakinytis turi būti: "Tikėjimą į biblišką velnią, vadinamą įvairiais vardais (Diabolas, Belzebub, Lucifer, Satan ir vietiniais liaudiškais vardais) Lietuvoje išpopuliarino krikščionybė".

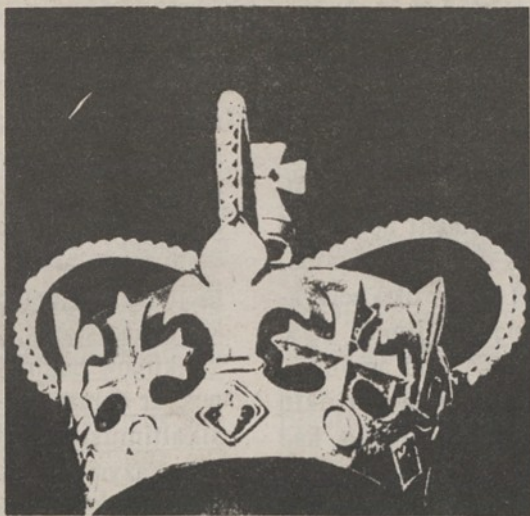
Už padarytas klaidas autoriaus nuoširdžiai atsiprašome.

Dirvos redakcija.

LIETUVAI VĖL DUODAMA KARŪNA...

Santrauka kalbos pasakytos Rugsėjo 8-sios dienos proga Detroite.

Ingrida Bublienė

Kiekvienos, visiems lietuviams brangios šventės paminėjimas atneša vis daugiau vilčių, papildančių iškilmių turinį. Šiom dienom, vykstant tokiems svarbiems įvykiams pasaulyje, o ypač mūsų Lietuvoje, tai dar ryškiau pasimato, kiek mums svarbios tautos sukaitys.

Stovėdami ant naujo, nesulaikomai artėjančio dvidešimt pirmojo amžiaus slenksčio, kiekvienas jaučia mės esąs didelių įvykių liudininkai ir veikėjai, nes patys, savo akimis, matome taip seniai ir sunkiai lauktus pasikeitimus savo tautos istorijos vingiuose. Ypač dabar galime didžiuotis tai ma tydami savo akimis ir jausdami savo širdimis kai Lietuvos likimo upė pradeda tekėti ton pusėn apie kurią anksčiau tik svajojome, matėme savo sapnuose, už kurią kovojome, dirbome ir ilgėjomės...

Net nesitikėti. Ar tai ne mirazas? – klausime savęs – galintis bet kurią akimirką pranykti vėl... Ne, tai kas dabar Lietuvoje ir pasaulyje vyksta – ne mirazas, ne mūsų vaizduotės padarinys – tai atlyginimas už mūsų brolių Lietuvoje, Sibiro tremtinių kančias, už aukas, už sužalotus jų ir mūsų likimus, gyvenimus, skriaudas, prarastus namus, prarastas gyvybes, už pokarį, už sausį ir Medininkus...

Tiesiog neįtikėtini likimo posūkiai. Lietuva ne tik atgimė pati, bet šį atgimimą pripažino ir daugelis kitų civilizuotų kraštų, svarbiausios pasaulio istorijos teatro figūros.

Anuomet, Lietuvos Didžiajam Kunigaikščiui, Didžiajam Vytautui buvo skirta karaliaus karūna. Tačiau ji dėl piktų kitų šalių ir rūmų intrigų Lietuvon nepateko ir Lietuva dar kartą buvo ištrinta iš pasaulio žemėlapių. Deja, ne paskutinį kart.

Dabar Lietuvai vėl skiriama karūna. Lietuvai skir

tas tautų pripažinimas reiškia, kad stovime naujo kelio pradžioje. Kelio sunkaus, bet į tautos ir žmonijos gerovę, pradžioje.

Lietuva kilo ne kartą. Po kiekvieno jos vardo iš pasaulio žemėlapių ištrynimo – pakilo ji ir šiuokart. Ji ir šandian, iškentusi slogius ir žiaurius bolševizmo metus, pasirengusi vėl sugrįžti į pasaulio tautų bendriją, į pasaulio šalių šeimą, kaip lygi tarp lygių, pilnaverte jos nare. Tačiau reikia būti atsargiems, kad didžiulės šios dienų įvykių sukeltos emocijos neužgožtų mūsų budrumo.

Tai be galo pavojinga. Dabar pats labiausiai netinkamas laikas miegoti ramiai ant laurų, pasaulio dėmesio apšviestiems.

Ne, lietuviai nesiruošia aklam kerštui ar raganų medžioklei, bet rugsėjo aštuntoji primena mums savo istorinį kontekstą, kad kaip ir Didžiajam Vytautui tuomet, taip ir Lietuvai dabar, netruk ir tikriausiai dar ilgai netruks priešų, netruks pavojų, sunkumų ir išbandymų. Be abejo, Lietuva žengdama į naują savo Prisikėlimą, į savo Velykas – neturi imunite to nuo visų dvidešimtojo amžiaus ligų: korupcijos, tarppartinių ir tarporganizacinių rietenų, politinės kultūros stokos, savo asmeninių interesų statymo aukščiau Lietuvos valstybės interesų ir t.t. Garantijų, kad nuo to esame apsaugoti ar apginti, niekas negali duoti, niekas jų negali nei pažadėti. Budrumas, dabar kaip niekada, reikalingas. Viso pasaulio lietuvių bendruomenės, visos lietuviškos organizacijos dabar turi ypatingą atsakomybę dėl savo Tėvynės Lietuvos, tautos ir valstybės ateities.

O ši ateitis, ypač pati artimiausioji bus tikrai labai sunki, gal būt net ir lemtinga, nes tai bus išbandymas visiems, kiekvienam parodys kiek nuoširdūs mūsų

žodžiai ir darbai buvo – ir ar nuoširdūs jie dabar, ar moka me ir ar sugebam atkurti savo valstybę, kaip garantiją savo tautos išlikimui. Ar sugebame atkurti valstybės ateities pagrindus; politinius, ekonominius, kultūrinius, teisinius. Jau greitai būsime išbandyti ar sugebame išvengti praeities klaidų, ar jaučiame laiko tėkmę, realijas, ar mokame prisitaikyti prie pasaulio kraštui keliamų reikalavimų.

Lietuva turi visas galimybes pasimokyti iš kaimynų Centrinėje Europoje, dar taip neseniai išsivadavusių nuo to paties engėjo. Ypač pamokančios jų ankstyvojo laikotarpio klaidos. Sunku kuria nors viena šalį pasirinkti modeliu ir juo sekti. Tai vargu ar būtų protinga. Gal tik reikėtų vytis savo artimuosius šiaurinius kaimynus taip nuoširdžiai padėjusius Lietuvai jai sunkiomis dienomis ir naktimis. Tai – Danija, Norvegija ir Islandija. Tai šios šalys galėtų būti Lietuvai kaip nedidelės išsivystymo daugelyje sričių pavyzdžiu. Kaip lietuviai įžengs į dvidešimt pirmąjį amžių, labai žymia dalimi priklausys nuo pačių lietuvių gyvenančių tiek tėvynėje, tiek visame pasaulyje. Dėl pusę amžiaus trukusios okupacijos jų pasaulyje pasklido labai daug – tai galėtų būti labai svarbi ir neįkainuojama jėga, atkuriant Lietuvą, nes tai jos parama.

Išėivija gali prisidėti, kad jaunoji karta, naujosios Lietuvos jaunimas gautų tinkamą pasirušimą ir mokslą – kaip reikalingą ir kaip būtiną tautos pakilimo ir jos ateities garantiją.

Lietuvai duota maža laiko, kad ji atsistotų ant savo kojų. O to ir nepakanka, nes pasauliui reikia parodyti ne tik, kad mes galim turėti laisvę, bet ir kad mes ją galim išsaugoti, apginti, o visų svarbiausia, mokame ja nau

PARAMA LIETUVOS ENCIKLOPEDIJAI

Bronius Juodelis

Džiaugiamės, kartu su tauta, kad Lietuvos nepriklausomybė šiandien jau virto realybe, kad esame pri pažinti, priimti į laisvą, nepriklausomų valstybių šeimą Vakarų pasaulyje. Tas džiaugsmas visiems sąmoningiems lietuviams uždeda ir didelę pareigą atstatyti per 50 metų moraliai ir materialiai komunistinės vergijos naikintą ir luošintą lietuvių tautą.

Materialiniams trūkumams dabar daug gali padėti turtingos gėrybėmis Vakarų valstybės. Komunizmo išugdytam dvasinio skurdo atstatymui galime padėti tik mes patys. Tautos veržlumą, atsikratant, labai vaizdžiai rodo A. Šapokos "Lietuvos istorijos" 350,000 tiražo išgraibstymas. Pagal Lietuvos spaudą, ir Bostonišės J. Kapočiaus išleistos "Lietuvos Enciklopedijos" 15-tojo tomo – "Lietuva" perspausdintos Lietuvoje 200,000 tiražu išpirkimas per du mėnesius.

Lietuvių tauta tėvynėje ieško tiesos žodžio. Po ilgos melo nakties, ieško informacijos tautos buities platybėse, laisvėje, okupacijose, kalėjimuose, tremtyje ir išėivijoje.

Tą matydama Lietuvos Enciklopedijų leidykla, va-

dotis, neužstodami šią tokią reikšmingą sukaktį – Tautos Šventę, Rugsėjo 8-ąją, tokių svarbių įvykių fone neatmeskime jau mums duotų istorijos pamokų, pasimokykime iš savo klaidų.

Dievas mūsų Lietuvai vėl siunčia Karūną... Priimkim ją švariomis rankomis ir skaidriu protu. Parodykime, kad Karūnos esame verti!

dovaujama Dr. Mykolo Mikalajūno, kuris dabar lankosi JAV reikalingos medžiagos surinkimui, ruošia specialų, naują enciklopedijos tomą, pavadintą "Nauju žvilgsniu" (Lietuva XX amžiuje). Ji pateiks naujausius, autentiškus duomenis apie Lietuvos laisvą gyvenimą, okupacijas, rezistenciją, trėmimus, išėiviją. Vėliau bus ruošiamas visa 30 tomų Lietuvos Enciklopedija. JAV Lietuvių Bendruomenės k.v. "Dovana Lietuvai" fondas apmokėjo daugybės įvairių enciklopedijų, reikalingų leidyklai Vilniuje nupirkimą ir konteinerio transportavimo išlaidas, viso apie \$7,000. Paramą Lietuvos Enciklopedijų Leidyklai JAV organizuoja Lituanistikos Tyrimų ir Studijų centras, vadovaujamas dr. Jono Račkausko.

PARDUODAMAS SKLYPAS ANT EŽERO KRANTO

Tik 45 min. kelio nuo Clevelando, prie dirbtinio ežero Mont Mere Lake.

Žuvingas ežeras, smagus mažiems laivukam.

Apylinkės labai ramios ir gražios. Kaina – 12.000 dol. Kreiptis į Jozą Kijauską (31-35) tel: 289-7504

GREEN CARD LOTTERY 40,000 AVAILABLE FOR 1992 CALL NOW

TOLL FREE: 1-800-767-5906 (30-38)

OFFICE SPACE

Small office building, 1st. floor, nicely decorated, approximately 600 sq. ft., excellent Lakeshore location, ample sign space available. \$600.00 / month, includes heat and water.

Call 585-4803 for appointment. (35-37)

Injured in auto accident Free consult with lawyer 621- 3907

Bruce R. Rose

(33-36)

Lietuvos Enciklopedijų Leidyklos Vilniuje direktorius dr. Mykolas Mikalajūnas reiškia padėką JAV LB "Dovana Lietuvai" fondui, spausdamos ranką k.v. sekretoriui Broniui Juodeliui. Greta stovi dr. Jonas Račkauskas Lituanistikos Tyrimų ir Studijų centro valdybos pirmininkas, globėjęs svečių ir parūpinęs įvairių reikalingų enciklopedijų kalnus, kurios konteineriu bus nugabentos į Vilnių.

PRIEŠ PLB XIII-ąjį SUVAŽIAVIMĄ

Pranas Joga

1991 spalio 4-6 dienomis, Philadelphijoje rinksis JAV LB XIII Tarybos nariai savo pirmajam suvažiavimui. Čia bus daug žmonių, dirbusių organizaciniame darbe apylinkių ir apygardų valdybose. Tačiau yra nemažai ateinančių, į JAV LB Tarybos darbą be bendruomeninio darbo patirties.

JAV LB XII Tarybos suvažiavimai buvo negausūs, dažnai be atitinkamo pasiruošimo. Tarybos nutarimai retai kada buvo JAV LB Krašto valdybos vykdomi. Priežastis – Tarybos nutarimai buvo atitrūkę nuo kasdieninės realybės.

Visi JAV LB XIII Tarybos nariai turi suprasti, kad suvažiavimai pareikalaus prarasti kelias darbo dienas ir kainuos pinigų. Išlaidos padengiamos iš dalyvaujančių kišenės.

Susirinkę JAV LB XIII Tarybos nariai savo pirmame suvažiavime turės išrinkti Tarybos Prezidiumą, Krašto valdybos pirmininką, Kontrolės komisiją ir Garbės teismą.

Renkant Tarybos prezidiumą yra svarbu atsižvelgti į kandidatų sugebėjimą vadovauti ir bendradarbiauti. Yra sunku išvystyti bet kokią pozityvią veiklą kai nėra glaudaus bendradarbiavimo tarp Tarybos prezidiumo ir Krašto valdybos.

Visa JAV LB veikla priklauso nuo Krašto valdybos pirmininko ir jo pasirinktų valdybos narių. Renkant Krašto valdybos pirmininką reikia saugotis dviejų kraštutinumų. Viena, pirmininkas turi valdybai vadovauti. Jis negali savo pareigas deleguoti samdytam asmeniui ar kitiems į valdybą nepatvirtintiems asmenims. An-

tra, reikia vengti tokių asmenų, kurie tvarko veikimą be valdybos posėdžių, oficialus susirašinėjimas pasidaro privatus. Yra sunku surasti Krašto valdybos pirmininką, kuris pelnydamas duoną galėtų paskirti tiek laiko, kiek žmonės iš jo reikalauja.

Dr. Antano Razmos valdyba pergyveno Lietuvos laisvėjimo stadiją, kuri atnešė tokius reikalavimus, kurių nėra turėjusios anksčiau buvusios krašto valdybos. Kaip atrodo, sekanti krašto valdyba atsidurs vėl skirtingoje darbo plotmėje, nes Lietuva atstatė savo nepriklausomybę. Baigiasi "laisvinimo" darbai, prasidės naujas darbo laikotarpis – pagalba Lietuvai.

Per paskutinius tris metus Lietuvių Bendruomenės darbas buvo nukreiptas į Lietuvos reikalus. Švietimo ir kultūros tarybos, sumanių pirmininkų dėka, sugebėjo tęsti lietuvių išlaikymui gyvybinį darbą.

Dabartinė JAV LB Krašto valdyba, taupydama lėšas, sukoncentravo visą valdybą Čikagoje ir jos apylinkėse. Tai gražu, bet būkime atviri, JAV LB Krašto valdyba pasidarė Čikagos veiklos skatintoja. Apygardos ir apylinkės, esančios toliau nuo centro, liko "užmirštos", prisimenamos tik per pinigų rinkimo vakarą. Panaši padėtis ir su JAV LB Socialinių reikalų taryba. Visa veikla buvo skirta išgelbėti Čikagoje esančią nuosavybę kuri buvo patyrusi finansinių sunkumų.

Kalbant apie finansinius sunkumus reikia pridėti, kad JAV LB kontrolės komisija nėra tik garbės titulas. Komisijos nariai turi

suprasti finansinę atskaitomybę ir išpėti JAV LB Tarybą jei Krašto valdyba ar jos padaliniai neatsakingai leidžia pinigus.

JAV LB XIII Taryba turi suprasti, kad naujoji Krašto valdyba turės turėti lėšų savo veiklai. Praeityje buvo tradicija, kad Vasario 16-sios proga surinktos aukos ėjo Krašto valdybos darbams. Pracitais metais Vasario 16-sios aukos rinkėjų buvo nukreipiamos kitiems reikalams. Vienoje vietovėje aukos buvo skirstomos net 12 organizacijų. Dabartinės Krašto valdybos pirmininkas turėjo gabumų papildyti LB iždą savo pažintimis ir, ne retai, savo pinigais.

JAV LB organizaciniai reikalai yra pamiršti. Mes tebegyvename įstatais, kurie tiko tada, kai visa LB veikla bazavosi lietuviška parapija ar lietuvišku klubu. Šiandien lietuviai išsiskirstę po visą JAV teritoriją. Kai kuriose vietovėse lietuviai susitinka, bet nesijaučia, kad jų veikla atitinka JAV LB

įstatus ir taisykles. JAV LB XIII Taryba turėtų sudaryti įstatų komisiją, kuri iš pagrindų pritaikytų įstatus prie šių dienų realybės. Gir dime apygardų valdybas klausiant koks jų vaidmuo LB veikloje. Apylinkių valdybos atlieka visą darbą, bet jų pirmininkai neturi jokio balso Tarybos suvažiavimuose. JAV LB XII Taryba savo antroje sesijoje buvo įpareigojusi Krašto valdybą atsiklausti apylinkių valdybas dėl veiklos pobūdžio, bet taip ir liko neįvykdytas įpareigojimas. Gal kas pasakys, kad apylinkės yra atstovaujamos rinktų Tarybos narių. Gaila, kad tik retas rinktas Tarybos narys aktyviai dalyvauja bendruomenės veikloje. JAV LB Taryba nėra garbės organizacija. Čia atėję žmonės turi domėtis lietuviška veikla, kad susirinkę į metinius suvažiavimus galėtų nustatyti LB veiklos gaires, kurios yra realios ir naudingos lietuvių išlaikymo darbui.

ti už bendradarbiavimą su nacistais – dalyvavimą baudžiamuosiuose būriuose ar žydų tautybės žmonių žudymuose. Šiais atvejais kruopščiai tikrinamos bylos, o reikiamais atvejais, prokuratūra atlieka papildomą patikrinimą. Tiksliai tais atvejais, kai baudžiamosios bylos bei papildomo patikrinimo duomenys neįrodo, jog šie asmenys bendradarbiavo su nacistais, vykdė genocido nusikaltimus, jiems išduodami teisių atstatymo pažymėjimai. Asmenys, talkininkavę nacistams, žudant ar kankinant beginklius žmones, ar darant genocido nusikaltimus, nereabilituojami. Pažymėtina, kad teisingumo organai, nustatydami ar asmenys dalyvavo genocido nusikaltimuose, remiasi Ženevos konferencijos dėl genocido, nuostatomis.

Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra ir Aukščiausiasis Teismas atsisakė išduoti teisių atstatymo pažymėjimus apie 2% asmenų, kurie kreipėsi dėl jų išdavimo. Pagrindinis atsisakymo išduoti pažymėjimus motyvas – bendrininkavimas su nacistais, dalyvavimas genocido nusikaltimuose.

M. Lošys

LIETUVA REAGUOJA Į NEW YORK TIMES KALTINIMUS

Spausdiname Lietuvos Aukščiausiojo Teismo reakciją į New York Times korespondento Stephen Kinzer straipsnį, sukėlusį audrą Vakaruose.

JAV spaudoje pasirodė pranešimas, jog Lietuvos Respublikoje reabilituojami nacistiniai nusikaltėliai. Tai visiškai neatitinka tikrovės.

Lietuvoje tikrai vyksta gana platus tremtinių bei politinių kalinių, represuotų sovietų okupacijos metais, reabilitavimo procesas. Šio reabilitavimo pagrindus bei sąlygas nustato 1990 m. gegužės 2 d. Lietuvos Respublikos įstatymas "Dėl asmenų, represuotų už pasiprieši-

nimą okupaciniams režimams, teisių atstatymo".

Jau pats šio įstatymo pavadinimas rodo, kad Lietuvoje reabilituojami asmenys, pasipriešinę okupaciniams – tiek sovietų, tiek nacistiniams režimams ir negali būti reabilituoti asmenys, bendradarbiavę su šiais režimais. Be to, įstatymo 2 str. nustatyta, kad nereabilituojami asmenys dalyvavę beginklių žmonių žudymuose bei kankinimuose ir genocido nusikaltimuose.

Kokie gi Lietuvos gyventojai, represuoti sovietų okupacijos metu reabilituoti. Tai tremtiniai, kurie buvo ištremti vien dėl to, kad nepriklausomoje Lietuvoje turėjo atitinkamą turtą, užėmė tam tikras pareigas valstybės tarnyboje ar priklausė visuomeninėms organizacijoms bei jų šeimos nariai. Reabilituojami taip pat Ypatingojo pasitarimo Karinių tribunolų bei buvusios Lietuvos TSR teismų įkalinti asmenys, kurie buvo nuteisti už dalyvavimą rezistencinėje kovoje prieš sovietų okupacinį režimą, jeigu jų veikla nebuvo susijusi su beginklių žmonių žudymais bei kankinimais, bei asmenys nuteisti už taip vadinamąją antisovietinę agitaciją ir propagandą.

Į Lietuvos Respublikos generalinę prokuratūrą ir Aukščiausiąjį Teismą kreipiasi, prašydami reabilituoti asmenys, kurie buvo nuteis-

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Adomaitis J., Canada	15.00
Bironas J., Livonia	5.00
Dovydaitis A. St. Pete.	5.00
Giedraitis K., Livonia	10.00
Gražulis B., Flint	5.00
Gruzdys J., N. Miami B.	5.00
Skridulis A., Daytona B.	10.00
L.A.D. Sambūris, Los Angeles	25.00
Kenter G., Danbury	25.00
Zolynas O. Ormond B.	15.00
Bačanskas V., Baltimore	10.00
Vodopalas R. Highland Hts.	5.00
Janušonis A., Woodhaven	5.00
Kamantas V., Sparta	5.00
Raciukaitis P., Baltimore	5.00
Kapčius J., Daytona B.	5.00
Garlauskas V., Sparta	10.00
Marchertas A., Downers Gr.	20.00
Benokraitis V., Western Spr.	25.00
Gelažius V. St. Pete.	5.00
Gulbinas R., Moorestown	25.00
Naujokaitis J. Cleveland	5.00
Raišys V.A., Germany	25.00
Raškauskas J., Cleveland	10.00
Simonaitis A., St. Pete	25.00
Svirskis B.D., Brockton	10.00
Breichmanas G., Canada	20.00
Kapeckas L., Hartford	5.00
Valys V., Detroit	5.00
Žitkus H., Jupiter	25.00
Avižonis G., Clayton	10.00
Adomaitis J., La Salle	14.00
Amerikos Lietuvių Taryba	25.00

Visiems aukotojams..
nuoširdžiai dėkojame

ROMAS PUKŠTYS
VĖL VYKSTA Į LIETUVĄ rugsėjo mėn. PERVEDAMI DOLERIAI, PALIKIMAI. Priima užsakymus AUTOMOBILIAMS. Atsiskaityti iki rugsėjo 10 d.

TRANSPAK,
2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629,
1-312-436-7772.

A.P.P.L.E. Mokytojų kvalifikacijų kėlimo kursų dalyvės Vilniuje. Pirmoje eilėje iš kairės: Elena Turkauskaitė iš Šilutės, Angėlė Vasiliauskienė iš Prienų, Gražina Bernotaitė iš Panevėžio, Vida Turskytė iš Plungės, Lolita Kučinskienė iš Vilkaviškio ir Helga Gavėnaitė iš Šilalės.

Antroje eilėje: Rita Balytė ir Irena Gedrienė diskusijų grupės vadovės iš Clevelando, Rima Žiobaitė iš Kaišiadorių, Gražina Tamošiūnienė iš Vilniaus, Vitalija Vasiliauskaitė iš Panevėžio ir Danguolė Mažauskienė iš Kupiškio.

G. BUSHO SUSITIKIMAS SU BALTIJOS ŠALIŲ ATSTOVAIS

(Washingtonas, 1991 rug. sėjo 12. LIC) Vakar Prezidentas Bushas Baltuosiuose rūmuose susitiko su Estijos, Latvijos ir Lietuvos diplomatais bei maždaug 50 Amerikos estų, latvių ir lietuvių atstovų.

Prezidentas maždaug 10 minučių atskirai susitiko Ovaliniame kabinete su Estijos Gen. kons. Ernst Jaakson, Latvijos Charge d'affaires Anatol Dinbergs ir Lietuvos Charge d'affaires Stasiu Lozoraičiu. Pasak Lozoraičio, Prezidentas tame pasimatyme "atrodė labai apsidžiaugęs" Baltijos šalių nepriklausomybės atstatymu.

Maždaug 1:25 p.p. Prezidentas kartu su Baltijos šalių diplomatais atėjo į Roosevelt kambarį, kur jų laukė spaudos ir išeivijos pabaltiečių atstovai. Maždaug 8 minutes trukusioje programoje, Prezidentas šiltai žodžiais pagyrė diplomatus bei Amerikos pabaltiečius. Pasak jo, diplomatai ir išeiviai buvo Estijos, Latvijos ir Lietuvos "nenuilstami šalininkai." Diplomatai esą verti "mūsų pagarbos ir padėkos", nes jie neleido Amerikai pamiršti Pabaltijo tautų. Apie išeivijos pabaltiečius Prezidentas sakė, kad jų veikla suteikia garbę ne tik Estijai, Latvijai ir Lietuvai, bet taipogi ir JAV-ėms.

Toliau Prezidentas pabrėžė, kad jis privačiuose pokalbiuose su Prezidentu Gorbačiovu pakartotinai ragino suitaikyti su Baltijos šalių nepriklausomybės neišvengiamumu.

Bushas pranešė, kad Valstybės sekretorius James Baker netrukus susitiks su Baltijos šalių vadais, su jais aptars šešias JAV iniciatyvas: 1.) JAV parems Baltijos šalių įstojimą į Jungtines Tautas; 2.) JAV sugrąžins auksą bei kitą Baltijos šalių turtą, kuris buvo saugojamas JAV-ėse; 3.) JAV sieks greitai normalizuoti ekonominius santykius su Baltijos šalimis, joms suteiks didžiausio palankumo prekyboje statusą; 4.) JAV padės Baltijos šalims pilnai integruotis pasaulio ekonomijoje; 5.) JAV kartu su sąjungininkais koordinuos ekonominės paramos suteikimą Baltijos šalims ir 6.) JAV įsteigs Taikos korpusą Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje.

Bushui išėjus, Valstybės departamento sekretoriaus pavaduotojas Curtis Kamman, neseniai grįžęs iš diplomatinės misijos Taline, Rygoje ir Vilniuje ir nacionalinio saugumo tarybos štabo

narys Nicholas Burns papildė Prezidento mintis ir atskleidė jo klausimus.

Burns sakė, kad Latvijos ir Estijos turtas Amerikoje siekia 52 milijonus dolerių. Apie Lietuvos turtą nieko nesakė. Jis teigė, kad gal net už poros mėnesių Taikos korpuso štabas galės steigti Baltijos šalyse, o 1992 m. pavasarį pramotoma tenai siųsti savanorius. Baltieji rūmai taip pat numato įsteigti atskirą nuo TSRS medicininės šalpos programą Baltijos šalims. (Belaukiant Prezidento Busho pasirodant, Veteranų departamento sekretorius Edward Derwinski pareiškė pabaltiečiams, kad jo departamentas pasiruošęs atliekamą medicininę aparatūrą padovanoti Baltijos šalims.)

Kamman papasakojo apie savo vizitą į Baltijos šalis. Jo nuomone, nuotikos tenai buvo labai geros. Niekur nepastebėjo krizės dvasios. Visur gyventojai rodė pasiryžimą ramiai žengti pirmyn. Nepastebėjo ir jokio konflikto tarp pabaltiečių ir tautinių mažumų Baltijos respublikose.

Anot Kamman, saugumas buvo vienas iš opiausių klausimų visose Baltijos šalių sostinėse. Tenai vadams rūpi įkurti policijas bei krašto apsaugos pajėgas.

Esąs didelis susirūpinimas ir dėl Sovietų armijos buvimo Baltijos šalių teritorijoje, nors tasai susirūpinimas gal ir kiek sumažėjo Pabaltijo atstovams užmezgus ryšius su nauja TSRS Gynybos ministerija. Nors JAV-ės "užjaučia" šį estų, latvių ir lietuvių susirūpinimą, tačiau Kamman pareiškė nuomonę, kad būtų geriau jei Baltijos šalių valdžios eitų į tiesiogines derybas, be JAV tarpininkavimo, su sovietais dėl jų kariuomenės išvedimo.

Atsakymas į klausimą, kamman atmetė galimybę, kad JAV sutiktų ginklų suteikti Baltijos šalių savigynai ar kad ji siųstų savo kareivius pamokyti pabaltiečius. Tačiau, jis neatmetė galimybę, kad karininkai iš Pabaltijo galėtų kada nors, tik turbūt ne šiais metais, atvykti į JAV pasimokyti. Jis rimtai suabejojo, kad NATO sutiktų priimti Estiją, Latviją ir Lietuvą, jeigu jos tos narystės prašytų.

Į klausimą apie diplomatinį santykių raidą tarp JAV iš vienos pusės ir Baltijos šalių iš kitos, Kamman sakė, kad nuolatinė JAV diplomatinė veikla tose šalyse

prasidės su Valstybės sekretoriaus Bakerio apsilankymu. Lietuvos ir Latvijos pasiuntinybių Washingtone pakėlimas į pilnas ambasadas esąs tikrai formalumas.

Kamman buvo paklaustas kokias pasėkmes Baltijos šalių nepriklausomybė turės sutartims, kurias JAV pasirašė su sovietais, bet kurios liečia ir Baltijos šalis, kaip pavyzdžiui įprastinės ginkluotės apribojimo sutartį. Kamman atsakė, kad jis JAV vardu pasirašė susitarimus su Baltijos šalių vadais, kad bus kartu peržiūrėtos visos dvišalės sutartys pasirašytos tarp JAV ir Baltijos šalių iki 1940 metų, visos daugiašalės sutartys, liečiančios Pabaltijos šalis, pasirašytos po 1940 metų, ir visos JAV-Sovietų Sąjungos dvišalės sutartys bet kaip liečiančios Baltijos šalis.

Į Baltijų rūmų iškilmes buvo atvykę išeivijos lietu-

DĖMESIO!

Tai savaitinis Lietuvių tautinės sąjungos laikraštis, leidžiamas Lietuvoje ir redaguojamas Rimanto Smetonos. VILTIS ieško paramos ir prenumeratorių J.A. Valstybėse.

Prenumerata metams oro paštu 45 doleriai.

VILTIS galima užsisakyti pas Vaclovą Mažeiką –
519 N. Halien Terr. Park Ridge, IL. 60068
Tel. 708-823-3607

vių iš įvairių valstijų, įskaitant California, New Jersey, Florida, Ohio ir Illinois. Be Lozoraičio, iš Lietuvos diplomatinio korpuso, taip pat dalyvavo Generalinis konsulas Anicetas Simutis.

Dr. J. Vengrio memuarai
MANO KELIAS
270 psl., kaina 12 dol.
gaunama:
J. Vengris, P.O. Box 104
Osterville, MA 02655

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA LITHUANIAN-AMERICAN COMMUNITY, INC.

2713 West 71st St. • Chicago, IL 60629 • (312) 436-0197 • FAX (312) 436-6909

Visi, kuriems rūpi Lietuvos gerovė, yra kviečiami dalyvauti seminare

DARBAS LIETUVAI II-1991

Washingtone, 1991 metų rugsėjo 19-22 dienomis

Programą sudarys įvairūs simpoziumai, susitikimai ir praktiški darbo seminarai:

- Pusryčiai su JAV Kongreso nariais
- JAV Valstybės Departamento pranešimas
- JAV politika Lietuvos atžvilgiu: praeitis ir dabartis
- Politinė padėtis Lietuvoje ir kas toliau
- Ekonominės ir techninės paramos galimybės Lietuvai
- Išeivijos uždaviniai nepriklausomybės sąlygose
- Privataus ekonominio sektoriaus vaidmuo pagelbėti Lietuvai
- Politinių akcijų seminaras
- Banketas pagerbti žymius Amerikos spaudos žmones

Dalyvauja: JAV Kongreso ir administracijos pareigūnai ir nariai, atsakingi Lietuvos atstovai, universitetų profesoriai, fondacijų mokslininkai ir visi mes, lietuviai.

Seminaras vyks SHERATON – NATIONAL viešbutyje, tel. 800-541-5500.

Tolimesnei informacijai kreiptis į: JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos būstinę, 2713 W. 71st St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-0197 arba JAV LB Washingtono įstaigą, 2060 N. 14th St., Suite 207, Arlington, VA 22201, tel. 703-524-0698.

Padėkime kurti demokratinę Lietuvą! Pasvarstykime tai Washingtone!

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos
Visuomeninių reikalų taryba

ANKSČIAU IR DABAR

Vladas Vijeikis

Mergaitė, prisispaudusi prie šono taip stipriai, kad net šonkaulį gali įlaužti, kalba:

– Kokį čia kvapą iš tavo pusės jaučiu. Lyg kažkas įdomaus.

– Stogą dengiau. Tai, turbūt smala atsiduodu.

– Na, kaip man neatėjo į galvą. Smala tai sakų pusėsėsė. Žinai, tie sakai, kur Baltijos jūroje per milijonus metų kietėjo, kol gintaru pavirto.

Dabar ji kalba:

– Smirdi. Nusiprausk. Sakai, kad smala. Tai tą kur velniai pekloje virs. Ne reikia stebėtis, tokia smarvė. Ko gi gali pekloje laukti? Jeigu ne smalos, ugnies ir dantų griežimo. O kalbant apie dantis – ar nuvalai? Kiek sakiau, nemerksavo dantų į stiklinę. Pamerks į puodelį. Negaliu pernešti kaip į mane dantys šypsosi.

Anksčiau:

– Kur tu radai tokius kvėpalus po skutimosi. Dvelkia pievomis po nupiauto šieno. O švelnumėlis. Leisk man perbraukti per tavo žandėlį. O, je, jei... Tik vakarais žiedai paskleidžia tokius kvapus.

Dabar:

– Pasikeisk kojines. Mūsės nuo to kvapo ėmė stipti. Gal ir gerai, nereikės muses gaudyti. Bet aš negaliu to kvapo pamešti. O nusiskutęs barzdą bent plaukigalius nusišluostytum. Kabal-džiuoja visur.

Anksčiau:

– Tu taip elegantiškai rengiesi. Tiesiog stebėtis reikia. Taip skiriesi iš savo draugų tarpo, lyg būtum koks kilmingas grafas. O jau spalvų derinys; dailininkai pavydėtų.

Dabar:

– Ir vėl tą švarką užsirioglinai. Kaip aš galiu su tavim padorioje kompanijoje pasirodyti? Bent kaklaraištį padoresnį užsirištum. Gal bent kiek pasitaisyk savo smunkančias kelnės. O batai, batai...

Anksčiau:

– Mielas Algimantai, kai šoku su tavim, rodosi grindų nebėra. Skrendi padebe-

siais ir taip trokšti, kad tas valsas niekad nepasibaigtų. O muzika, muzika, lyg rojus orkestras būtų į žemę nusileidęs.

Dabar:

– Ir vėl užmynei ant kojos. Tu nori mano kojas suniokoti, kad su kitais negalėčiau šokti. O jau muzika! Iš kur tą orkestrą ir ištraukė. Nesuk taip baisiai. Gali ką nors užmušti.

Anksčiau:

– Aš visados norėjau važiuoti namo su tavim, Joneli. Nickas taip gerai nevaldo automobilio kaip tu. Jeigu tavo automobilis turėtų sparnus, galima būtų skristi. Tiesiog nevažiuoji, bet sapnuoji ir niekad nenorėtum atsibusti.

Dabar:

– Neužsiziopsok prie raudonos šviesos. Negi nežinai, kad raudona šviesa reiškia sustoti, o žalia – važiuoti. Na ir sustojai. Taip stauga. Gal nori, kad aš nugarkaulį perlaužčiau. Suk į kairę! Ne, ne į dešinę! O gal tiesiai? Tu niekad nežinai, kaip vairą reikiama kryptim pasukti.

Anksčiau:

– Algimantai, aš visados žavėjaisi tavo skoniu. Tavo kambarys lyg meno muziejus. Paveikslai taip paveikia širdies gilumą, kad tiesiog... na tiesiog...

Dabar:

– Jeigu tu manai, kad šitą paveikslą aš kabinsiu savo namuose, tai tu labai klysti. Arba aš, arba ta baisesnybė. Kur tavo meninis skonis?

Anksčiau:

– Joneli, tavo muzikos plokštelių rinkinys nuostabus. Toks subtilumas. Turbūt muzikos mokyklą lankei. Ne? O tai įgimtas muzikės gabumas. Tai didelis turtas. Labai mažai žmonių tuos talentus turi.

Dabar:

– Jeigu tu dar kartą pagrosi tą pačią plokštelę, aš išvažiuoju pas savo mamą. Nebegalima iškęsti. Ar tau ausis nukapojo jaunystėje, kad tokią muziką pakenti. Aš negaliu!

Anksčiau:

– Kaip gražu, Algiman-

tai. Matau, kad esi prisirišęs prie savo žemės. Tau patinka juoda duona, kopūstai, lašiniai, šaltibarščiai. Žavinga. Per mūsų tautiškus valgius nenutolstame nuo tėvynės.

Dabar:

– Įkyrėjo man tavo šaltibarščiai, o lašinių negaliu paliesti dėl savo figūros reikalavimų. Kodėl tu vengi prancūziško restorano? Varlių kojelės, straigės ir dar mažai žinomi gyviai. Kaip įdomu! O tu vis už savo kopūstų užsikabinęs...

Anksčiau:

– Pastebėjus tavo polinkį į televizijos programas, kur rodo kas pasaulyje vyksta. Pagalvoju, čia tai bent asmenybė. Nori turėti pasaulio įvykius savo saujose. Kultūra pirmoje vietoje. Aš myliu kultūringus žmones.

Dabar:

– Ir vėl atsukai žinias. O kam? Vistiek atsitiks taip, kaip reikia atsitikti – ar žiūrėsi, ar ne. Suk atgal! Aš noriu žinoti ar Mrs. Gronau išsiskyrė su savo vyru, o gal jos vyras ją nunuodys? O gal... Pagaliau tai daug idomiau nei tavo žinios.

Cleveland Opera Touring Co. Concertas

Rugsėjo 22 d., sekmadienį, Lietuvių namuose,

Rengia Clevelando Kultūrinių Darželių Draugija ir Lietuvių Namų vadovybė.

Pradžia 4:00 P.M.

Prieš tai kokteiliai.

Programoje arijos iš operų, operečių ir Broadway muzika.

Po programos veiks baras ir Gintaro restorano skanūs užkandžiai. Visi kviečiami dalyvauti.

Stalai sudaromi 10 svečių.

Auka: 25 dol. asmeniui. Pageidautina bilietus užsisakyti iš anksto. Skambinti 531-2131

PADĖKIME ATGIMSTANČIAI ENCIKLOPEDIJAI

1988 m. prasidėjęs Lietuvos atgimimas į savo bangas įtraukė ir enciklopedijų leidyklą.

Dabar pradėta rengti enciklopedija apie Lietuvą XX a. "Naujų žvilgsnių", kuri aprėps iki šiol nuo lietuvių daugumos slėptą Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, Lietuvos okupaciją, tremtį rezistenciją ir išeiviją. Pastorojo skyriaus ("Pasaulio lietuviai") neparengsime be aktyvios užsienio lietuvių paramos. Todėl kreipiamės į Jus, prašydami padėti sudaryti išeivijos organizacijų, lietuvių veikloje pasižymėjusių žmonių vardyną, patikslinti žinias apie "Lietuvių enciklopedijoje" aprašytus žmones, įstaigas ir pateikti analogiškų žinių apie tuos, kurie nebuvo aprašyti, bet dabar galima greičiau pateikti leidyklai per į Lietuvą vykstančius žmones arba per mūsų įgaliotinį Š. Amerikoje poną Petrą Reginą, R.R. £ 2, Gana-noque, Ont. K7G 2V4, Canada.

Mykolas Mikalajūnas
Leidyklos direktorius

"TORVIL" LTD.

FORMERLY L & J CANADIAN-EUROPEAN EXP.-IMP. CO.

**PARCELS
SERVICE**

**NEW LOWEST PRICES
DOOR TO DOOR DELIVERY**

- ▶ **PARCELS PACKED BY CUSTOMER** (*New and Used Clothing*)
(min. 5kg/12Lbs., no max. limit)
- ▶ **STANDARD FOOD PARCELS** (*regular delivery*)
- ▶ **EXPRESS FOOD PARCELS** (*14 days delivery*)
- ▶ **MONEY** (*hand to hand delivery*)
 - regular (4 weeks)
 - express (7 business days)
- ▶ **DELIVERY OF DRUGS AVAILABLE WITH DOCTOR'S PRESCRIPTION**
- ▶ **MEDICAL INSURANCE FOR VISITORS** (*Canada only*)
- ▶ **INVITATIONS FOR VISITORS**
- ▶ **SALE OF RUSSIAN CARS** *Lowest prices - 3 weeks delivery*
(*Volga, Lada, Samara, Moskvich, Tavria, Niva*).

COMING SOON "AIR CARGO"

CALL TOLL FREE 1-800-661-0210

CANADA

Head Office
63 Galaxy Blvd., Unit #7,
Rexdale, Ontario M9W 5P1
Tel: (416) 798-3320
Fax: (416) 798-3321

Branch
TORVIL PARCELS
404 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416) 534-3860
Fax: (416) 533-4910

LITHUANIA

LATVIA
ESTONIA
UKRAINE
BYELORUSSIA
MOLDAVIA
ARMENIA
GEORGIA
LENINGRAD
MOSCOW

U.S.A.

Head Office
2136 West Chicago Ave.,
Chicago, Ill. 60622
Tel: (312) 278-5258
Fax: (312) 278-0875

Branch
R&R INTERPOSTMIR CO.
1055 Broadway
Buffalo, N.Y. 14212
Tel / Fax: (716) 894-9880
ACCEPT PARCELS BY UPS

\$ 1.95 – SVARAS – KALĖDINIAI
SIUNTINIAI pristatomi į namus
LIETUVOJE. Specialus susitarimas.
Rūbai, maistas, vaistai **BE MUITO.**
Ši nuolaida galioja rugsėjo ir spalio mėn.
Paskubėkit! Iš kitur savo daiktus siųskite
mums paštu arba UPS.

TRANSACK, 2638 W. 69 St.,
Chicago, IL 60629,
Tel. 312-436-7772.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• PENŠININKŲ KLUBO RUGSĖJO SUĖJIMAS.

Mūsų kolonijos Pensininkų klubas – yra gausiausia organizacija. Klubo nariai kas mėnesį susirenka ne tik pabendrauti, bet ir išgirsti svečio preligento paskaitą aktualiom temom, padiskutuoti įvairius išsivijai rūpimus klausimus, paremti mūsų veikėjų darbus bei kolonijos visuomeninę veiklą.

Šiuo metu Pensininkų klubui vadovauja energingas, daugelį metų buvęs Clevelando apylinkės pirminkas Jurgis Malskis. Šio mėnesio suėjimas praėjo neeilinė šviesoje, nes visų susirinkusiųjų širdyse virpėjo Lietuvos laisvės rytas.

Šia proga trumpą žodį tarė Dievo Motinos parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas S.J. Ingrida Bublienė perskaitė Maironio eilių. Šampano taurių pakelimu ir tautos himnu pasidžiaugta Lietuvos laimėjimu bei prisiminti ilgamečiai kovotojai už laisvę. Vėliau programoje apie investicijas ir draudimus kalbėjo Nationwide atstovas Zenonas Obelenis.

• PILĖNŲ SKAUTŲ TUNTO PRANEŠIMAS.

Pilėnų skautų tuntas pradeda naujus veiklos metus šv. Mišiom, pirmadienį rugsėjo 16 dieną 7:00 valandą vakare Dievo Motinos parapijoje.

Draugovių sueigos vyks kiekvieną pirmadienį Dievo Motinos parapijos salėje, 7:00 – 9:00 valandą vakaro.

Priimami berniukai nuo 5 metų amžiaus. Tunto vadija pasiruošusi praveisti įdomią ir naudingą programą.

Šiais veiklos metais bus pradedama ruošti Jubiliejinę stovyklą kuri įvyks Lietuvoje 1993 vasarą, į kurią vyks tunto skautai. Prie šio pranešimo pridedamas pilnas tunto vadijos sąrašas.

1991-1992 m. PILĖNŲ TUNTO VADIIJA

Tuntininkas – vs. Remigijus Belzinskas - 486-5634, Adjutantas – sl. Andrius Dunduras - 531-0284, Dvasios vadas – kun. s. Gediminas Kijauskas - 531-4263, Išdinindas – sl. Vytas Apanavičius - 531-6995, Ūkio reikalų vadovas – vs. Vladas Bacevičius - 481-1016, BSA ryšininkas – s. Vytautas Staškus - 467-2756, Tėvų k-teto pirmininkė – ps. Giedrė Matienė - 524-3242, Giliukų vadovai – vs. Linas Biliūnas ir vs. Rimas Biliūnas - 257-4408, Vilkiukų draugininkas – ps. Aleksas Spirikaitis - 481-1148, Vilkiukų draugininko pavaduotojas – jb. Rimas Aukštuolis - 449-3499, Skautų draugininkas – vs. Andrius Belzinskas - 531-4607, Skautų draugininko pavaduotojas – ps. Tomas Berzinskas - 531-2568, Prit. skautų draugininkas – vs. Remigijus Belzinskas - 486-5634, Vadijos narys s. Algis Miškinis - 481-1467, Vadijos narys – s. Gintas Taoras - 383-0037.

LIETUVIŲ DIENŲ CLEVELANDE PROGRAMA

Šeštadienį, spalio 12 d., 7:00 val. vaidinimas – V. Alanto 3 veiksmų drama "AUKŠTADVARIS" Stato Toronto lietuvių dramos teatro "Aitvaras"

Biliėtų kainos: 15, 10 ir 7 dol.

Vietas užsisakyti pas M. Aukštuolį 481-9928 arba A. Stungienę 944-3669

Sekmadienį, spalio 13d. 11:00 – 2:00 val. paroda "Lietuvos prisiminimai"

Bus išstatyti eksponatai iš Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejaus Vilniuje.

Vaidinimas ir paroda vyks Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

JAV LB Clevelando Apylinkės Valdība

Clevelande, Dievo Motinos Parapijoje rugsėjo 8 d. buvo padėkos pamaldos: speciali eisena, iškilmingos pamaldos, padėkos pamokslas, gražus giedojimas.

Viršutinėje nuotraukoje vėliavų paradas, apatinėje nuotraukoje ilgai partizanavęs, gulaguose kalintas Povilas Pečiulaitis ir vokiečių kalėjimuose už rezistensinį darbą kalintas Balys Gaidžiūnas, parapijos pakviesti, neša mišių auką.

V. Bacevičiaus nuotr.

• 12-as METINIS PABALTIEČIŲ BENDRAVIMO VAKARAS įvyks šeštadienį, rugsėjo 28 d., 7:30 val. vak. Lietuvių namuose.

Programą atliks latvis baritonas Andrius Martens. Po koncerto bus vakarienė.

Bilietai po 15 dol. gaunami pas B. Pautienienę – tel. 383-8225 ar kitus Clevelando Pabaltiečių komiteto narius. Pelnas skiriamas bendrai pabaltiečių politinei bei informacinei veiklai vystyti ir plėsti.

ANGLŲ KALBĄ GALITE MOKYTIS

Skelbiamose trijose mokyklose. Jos prasidėjo trečiadienį, rugsėjo 11 d. Kreipkitės į tą, kuri yra arčiausiai jūsų gyvenamosios vietos.

ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE

Heights High School...

Register in Room 213 Beginner, Intermediate, Advanced Mondays and Wednesdays 7:00-9:30 p.m.

Lee Road Library...

upstairs Intermediate 9:00-11:30a.m. Advanced... 1:00-3:30p.m.

Wednesdays and Fridays

University Heights Library

downstairs

Beginners...12:45-3:15p.m.

Wednesdays and Fridays

NEPAMIRŠKITE

ATNAUJINTI

DIRVOS

PRENUMERATA

Jei esat sužeistas auto nelaimėje. Be mokesčio tarkitės su advokatu

621-3907

Bruce R. Rose

(33-36)

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą mūšiesio valandoje. Didele aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

481-6677

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

DEPUTATĖ RASA RASTAUSKIENĖ KALBASI SU JAV LIETUVIAIS

"Mieili Lietuvos žmonės! Manau, kad taip galiu į Jus kreiptis – tokiais žodžiais į susirinkusiuosius Clevelando Lietuvių namuose kreipėsi jauna, labai simpatiška, švelnaus žvilgsnio, diplomuota gydytoja, Lietuvos Aukščiausios Tarybos deputatė, remta sąjūdžio Pasvalio rajone, tautininkų frakcijos narė Rasa Rastauskienė...

Toliau savo pasakojimą tęsė, kaip prisipažino, nes be ankstesnio pasiruošimo, nes ruošėsi atvykti dar prieš rugpjūčio 19-tąją. Tačiau ši diena taip viską pakeitusi, kad jos pasiruošimas lyg ir veltui... To dėl Rasa Rastauskienė pradėjo pasakoti apie save, apie metus praleistus su sąjūdžiu, kaip tapo Lietuvos parlamento nare, palikusi gerą darbą, neblogą uždarbį, pasijautė savo tėvynei čia esanti reikalingesne.

Daug dėmesio skyrė apibūdindama Lietuvos politinį gyvenimą, AT darbą, nesileisdama į asmeniškumus aptarė visas septynias parlamento frakcijas, ypač tą, kurią ji atstovauja – tautininkų frakciją. Į klausytojo suabejojimą ar dabar Lietuvoje ne per daug politinių partijų ir judėjimų, tolerantiškai kitų atžvilgiu nusiteikusi Rasa Rastauskienė, atsakė, kad jų gyvybingumą ir veiksmingumą parodys kiti rinkimai į AT, kurie, jos manymu, turės būti koaliciniai – o uždraust ar nurodyti "iš viršaus" kuri partija gali būti, o kuri ne – mažų mažiausiai nedemokratiška, necivilizuota. Aukščiausioji Taryba, greičiausiai, ateityje bus pavadinta seimu.

Deputatė, išrinkta ir atstovaujanti kaimo gyventojus, aiškiai atsakinėjo į gausius klausimus apie Lietuvos kaimo gyvenimą, problemas, sunkumus. O ir ji pati, dažnai susitikdama su savo rinkėjais gyvenančiais ūkiuose, kiek gali jos pareigos ir galimybės, atsižvelgia į jų pageidavimus ruošdama įstatymus, o jeigu reikia – ir konkrečiose žmonių bėdose. O problemų kolchozine penkiasdešimt metų viešpatavusi sistema paliko iš tiesų labai daug todėl kaime taip trūksta darbo rankų; nes per tuos metus, kaip pralegentė išsireiškė "kaimas nukraujavęs žmonėmis" – tai ir tremtys ir vienkienų išdraskymas, sunkus ir alinantis darbas už grašius...

Ūkininkų Lietuvoje mažiau nei Latvijoje, – aiškino Rasa Rastauskienė, – nes kolchozai Latvijoje žymiai sparčiau ir anksčiau subankrutavo.

Daug sunkumų ir miestų savivaldybėse, nes į jas pateko žmonės, dar neseniai prieš metus pasisakinėję prieš nepri-

klausomybę. Dabar, aišku, jie sparčiai keičiasi. Ypač po rugpjūčio devynioliktosios.

Kokios svarbiausios dabartinės Lietuvos problemos – atsako į kitą klausimą ekonominės bėdos. Visa laimė, kad parlamentas suspėjo priimti visus reikalingus įstatymus, todėl tikroji nepriklausomybė neužklupo nepasiruošusių. O iš kairiųjų parlamentarų girdėjosi tiek daug priekaištų, kad skubame. Tas pat ir su Krašto apsaugos sistemos sukūrimu. Kas gi dabar saugotų kalėjimus, uostus, kitus labai svarbius objektus, kai nuo juo pasitraukė tarybine armija? Kaip būtų gyvenę?

Dabar vyriausybė sparčiai imasi privatizacijos. Deja, kaip ir kitais dažniais atvejais, įstatymai išeina "apčiulpti", nes labai priešinasi kairieji parlamentariai. Žmonės dar neįpratę prie privačios nuosavybės, prie privataus biznio...

Kairieji parlamentariai siūlė savo privatizacijos variantą. Jame buvo siūloma viską parduoti už rublius, bet mes, tautininkai, gerai žinom, kad jų daugiausia suplaukė ne pas pačius sąžiningiausius žmones, o pas tuos kurie galėjo vogti...

Keičiasi ir pilietybės įstatymas, priimtas dar senosios AT, atsižvelgiant į to laiko problemas. Šis pilietybės įstatymas pirmiausiai nukreiptas apsaugoti Respubliką nuo atsikėlusių iš Rytų. Tai, patikėkit, greitai bus pakeista.

Kokį bus Lietuva – prezidentinė ar parlamentinė? Tai taip par opi problema, nes visiems įstatymams balsuodami priešinasi kairieji. O jie turi savų tikslų, nepriklausomybės "nuskriaustųjų".

Dabar tarybinė armija iš Lietuvos dar neišvedama. Tik iš kai kurių objektų. Lietuvos vyriausybė kuria įstatymus, nusakančius jos statusą Lietuvoje, kaip ji turėtų bendrauti su Lietuvos valdžia. Išvedimas truks ne vienus metus.

Detaliau apie deputatės poziciją įvairiais klausimais – artimiausiam Dirvos numeryje. *Vitalius Zaikauskas.*

DIRVA \$30.00 METAMS

Viskam brangstant pa-brango ir Dirvos leidimas: popierius, spausdinimas, pašto ir darbo išlaidos. Vilties Draugijos valdyba rugsėjo 10 d. tuos visus reikalus svarstė ir nutarė Dirvos prenumeratos kainą pakelti. Dabar, nuo spalio 1 d. už Dirvą metams reikės mokėti \$30.00. Pusei metų \$17.00. Atski-ro numerio kaina 65 centai.

Bet keliant Dirvos kainą vienu atveju daroma ir nuolaida. Kadangi Dirvai labai reikalingi nauji prenumeratoriai, tai tris mėnesius – spalį, lapkritį ir gruodį, naujiems skaitytojams, kurie patys užsisako ar artimieji jiems užsako, Dirva metams kaštuoa tik \$20.00.

Naudokitės šia proga. Užsakykite gimtadienį ar vardadienį švenčiant, suka-čių sulaukusiems, šventėms atėjus. Tai dovana ne vienai akimircai, bet visiems metams.

GEORGE V. VOINOVICH OHIO GUBERNATORIUS

Nuoširdus Lietuvos laisvės rėmėjas ir lietuvių draugas, kai rugsėjo 2 d. JAV pripažino Lietuvos nepriklausomybę, paskelbė proklamaciją, kurioje tą dieną kasmet ragina visus piliečius švesti ir džiaugtis pasiektu laimėjimu.

R. MATAS – MAGISTRAS

Clevelando Valstybinis Universitetas š.m. rugpjūčio mėn. suteikė Ričardui Matui istorijos magistro laipsnį.

Ričardas gimė 1967 m. Independence, Ohio. Mokėsi Šv. Mykolo mokykloje, Independence, ir Holy Name gimnazijoje, Parma. Lankė ir baigė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą Clevelande. Skautavo Pilėnų tunte. Istorijos bakalauro laipsnį gavo 1990 m. John Carrol Universitete, University Heights, Ohio. Šį rudėnį Ričardas pradėjo studijas Toledo Valstybinio Universiteto teisės fakultete.

Jo tėvai yra Dr. Stepas ir Dr. Giedrė Matai. Sveikina me tėvus su jų sūnaus pasie-

Ričardas Matas

kimais, o Ričardui linkime sėkmės teisės moksle.

ŠV. JURGIO PARAPIJOS TARYBOS RINKIMAI š.m. spalio 19-20d. Bus renkami 5 nariai į Parapijos Tarybą. Šiemet baigiasi šių Tarybos narių kadencija: Ant. Bacevičiaus, O. Grigonis, Alg. Matulionio, L. Nagevičienės ir Marytės Trainauskaitės. Parapičiai raginami iki š.m. spalio 13 d. Pasiūlyti kandidatus rinkimams. *Ger.J.*

PADĖKOS DIENA, anot Associated Press, Šiluvoje Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis maldininkų miniai pranešė, kad atgavus Lietuvos Nepriklausomybę,

rugsėjo 8 d. bus švenčiama kaip Padėkos diena.

Clevelande Šv. Jurgio parapija maldomis ir procesija irgi atšventė Šiluvos Marijos dieną. Klebonas kun. J. Bacevičius pasakė specialų pamokslą Palaimintajai Motinai pagerbti. Anot jo, tikėjimas vedė lietuvių melstis, atkakliai kovoti prieš, atrodo, nenugalimas kliūtis, kad atsiektų Lietuvos laisvę. O Vytautas Landsbergis Šiluvoje pareiškė:

"Dėkui Dieve, kad saugo jai Lietuvą jos nesekmėse ir laimėje. Dėkui, kad buvai kartu su tais, kurie gynė Lietuvos laisvę." *Ger.J.*

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

A. A.

PHILIP KOLTKO

mirus, jo žmonai DANUTEI ŠVELNIENEI –KOLTKO jų šeimai ir artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą

Gražina
Raimondas
Petras
Kudukiai

Mylimai mamytei

A. A.

EDITAI ULICKIENEI

mirus, mielai kolėgai IRENAI GEDRIENEI –GIEDRAITIENEI ir visai jos šeimai, likusiai liūdesy, seserišką užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Clevelando, skaučių akademikių
"Šatrijos raganos" D-vė.

Po ilgos ir varginančios ligos, 1991 m. liepos 26 d., išgyvenęs 85 metus, mirė

JUOZAS CIJUNSKAS

Velionio pelenai padėti Visų Sielų kapinėse – mauzoliejuje.

Giliam liūdesy liko žmona ONA, anūkės VIKTORIJA ir JOLITA.

Su meile ir pagarba minėsime Tave. Ilsėkis ramybėje.

Liūdinti žmona Ona Cijunskienė